

บทความวิจัย

โคนัน : ฆาตกรซ่อนกล เหตุผลและการสืบค้นความจริง

โดย

นางสาวชลนิภา สังกะทิพย์

รหัสนักศึกษา 05540533

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชาญณรงค์ บุญหนุน

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต

สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อบทความวิจัย โคนัน : ฆาตกรซ่อนกลิ่น เหตุผลและการสืบค้นความจริง
ชื่อผู้วิจัย นางสาวชลนิภา สังคะทิพย์ รหัสนักศึกษา 05540533
สาขาวิชา เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชานูณรงค์ บุญหนุน
ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

การ์ตูนยอดนักสืบจิ๋วโคนัน หรือ Detective Conan เป็นการ์ตูนที่ได้รับความนิยมอย่างยาวนาน มีเนื้อหาหลักเกี่ยวกับคดีฆาตกรรมและการสืบสวนสอบสวน ความน่าสนใจของโครงเรื่องในแต่ละตอนมี การวางเงื่อนไขปริศนาของคดี นอกจากอ่านเพื่อความบันเทิงแล้วยังแฝงสาระวิธีการที่น่าสนใจและสามารถปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวัน การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาหลักการคิดวิเคราะห์และการให้เหตุผลในการไขคดีจากการสืบสวนสอบสวน โดยใช้หลักการของสาเหตุและผล การหาสาเหตุด้วย วิธีการของมิลล์ (Mill's Method) และวิเคราะห์จากข้อบกพร่องในการหาสาเหตุ ผลการศึกษาการสืบสวนตามหลักทฤษฎีสรุปได้ว่าการ์ตูนยอดนักสืบจิ๋วโคนันมีกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอน โดยเริ่มการสังเกต หาสาเหตุในการเกิดคดี รวบรวมข้อมูลหาหลักฐานเพื่อบ่งชี้ตัวคนร้ายและวิเคราะห์ข้อมูลสรุปคดีเป็นลำดับสุดท้าย นอกจากทำให้เห็นถึงความจริงโดยการไขคดี การ์ตูนยอดนักสืบจิ๋วโคนัน ยังสะท้อนให้เห็นถึงผลของการกระทำคามผิดด้วยการใช้คนเป็นเครื่องมือในการสังเวทความผิดแทนที่จะใช้กฎหมายในการลงโทษซึ่งท้ายที่สุดแล้วผลของการทำผิดที่ตนกระทำก็จะกลายเป็นตราบาปที่ติดตัวไปตลอดชีวิต

คำสำคัญ : ยอดนักสืบจิ๋วโคนัน การไขคดี การให้เหตุผล การคิดวิเคราะห์

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การ์ตูนยอดนักสืบจิ๋วโคนัน หรือ Detective Conan เป็นการ์ตูนที่ได้รับความนิยมอย่างยาวนานจากแฟนการ์ตูนทุกเพศทุกวัยเป็นการ์ตูนเรื่องยาวที่มี เนื้อหาหลักเกี่ยว กับคดียาเสพติดและการสืบสวนสอบสวนด้วยโครงเรื่องที่น่าสนใจนี้เอง จึงได้รับการตีพิมพ์ในหลากหลายภาษา จนเรียกได้ว่า เป็นการ์ตูนที่ได้รับความนิยมแพร่หลายไปทั่วโลก

ยอดนักสืบจิ๋วโคนัน (ญี่ปุ่น: 名探偵コナン *Meitantei Conan*) เรื่องและภาพโดย อาโอยาม่า โทชิโงะ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ คุโดชินอิจิ ซึ่งมีทักษะพิเศษในการไขคดีจนมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วญี่ปุ่นแต่กลับถูกทำให้กลายเป็นเด็ก เรื่องราวดำเนินจาก ชินอิจิไปเที่ยวสวนสนุกกับเพื่อนสาว โมริ รัน และไปพบเห็นการกระทำที่น่าสงสัยของกลุ่มชายชุดดำ จนถูกทำร้ายและจับกรอกยาพิษ ที่เร่งการตาย ของเซลล์จนเสียชีวิตโดยจะไม่มีร่องรอยยาพิษหลงเหลือในศพ แต่เกิดความผิดพลาดแทนที่จะทำให้เสียชีวิตกลับทำให้ร่างกายของชินอิจิหดเล็กลงกลายเป็นเด็ก เพื่อสืบหาความจริงและหายาแก้พิษ ชินอิจิจึงไปขอความช่วยเหลือจาก ดร.อากาสะ ฮิโรชิ นักวิทยาศาสตร์ที่อาศัยอยู่ใกล้บ้านและเพื่อติดตามหาชายชุดดำ ดร.อากาสะจึงแนะนำให้สวมบทบาทเป็นเด็กประถมและหาชื่อใหม่ชั่วคราวโดยใช้ชื่อ เอโดงาวะ โคนัน ซึ่งนำมาจากชื่อนักเขียน 2 คนคือ เอโดงาวะ รัมโป และ อาร์เธอร์ โคนัน ดอยล์ นักเขียนที่ชินอิจิชื่นชอบ จากนั้น ดร.อากาสะให้โคนันไปอาศัยอยู่ที่สำนักงานนักสืบของโมริ โคโกโร่ และเพื่อสืบหาเบาะแสของคนร้ายโคนันจึงต้องช่วยสืบสวนอยู่เบื้องหลังจนทำให้ โมริ โคโกโร่มีชื่อเสียงโด่งดังมากยิ่งขึ้น

การ์ตูนเรื่อง “ยอดนักสืบจิ๋วโคนัน” มีความน่าสนใจของโครงเรื่องโดยเฉพาะคดีต่างๆ ดำเนินเรื่องอย่างน่าติดตามในทุกตอน แต่ละตอนมี การวางเงื่อนไขปริศนาของคดีที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกสงสัย กลเม็ดที่คนร้ายใช้ในการอำพรางคดี การแก้ไขคดีของ เอโดงาวะ โคนัน ผู้วิจัยเห็นว่าการ์ตูนเรื่องนี้นอกจากอ่านเพื่อความบันเทิงแล้วยังแฝงสาระวิธีการที่น่าสนใจและสามารถปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวันด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาแนวทางและกระบวนการสืบสวนสอบสวนในคดีฆาตกรรมจากการ์ตูนเรื่อง “ยอดนักสืบจิ๋วโคนัน”

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการ์ตูนญี่ปุ่นเรื่อง “ยอดนักสืบจิ๋วโคนัน” ผลงานโดย อาโอยาม่า โทชิโงะ
2. เพื่อศึกษาหลักการคิดวิเคราะห์และทำให้เหตุผลในการไขคดีจากการสืบสวนสอบสวน จากการ์ตูนญี่ปุ่นเรื่อง “ยอดนักสืบจิ๋วโคนัน”

3. ขอบเขตการศึกษา

1. ศึกษาหลักการสืบสวนสอบสวนจากการ์ตูนญี่ปุ่นเรื่อง “ยอดนักสืบจิ๋วโคนัน” โดยยกตัวอย่างกรณีศึกษา 5 คดีฆาตกรรม ได้แก่ คดีฆาตกรรมบ้านพักตากอากาศ ในเล่มที่ 13 คดีฆาตกรรมบริษัทเงินกู้ ในเล่มที่ 15 คดีฆาตกรรมสัตว์ประหลาดโกเมล่า ในเล่มที่ 13 คดีฆาตกรรมนักดำน้ำ ในเล่มที่ 17 และคดีฆาตกรรมชายที่ถูกฆ่าตาย 4 ครั้ง
2. ศึกษาลำดับขั้นตอนทางความคิดเพื่อหาข้อมูลในการไขคดีและข้อบ่งชี้เพื่อหาตัวคนร้าย
3. ศึกษาหลักการคิดวิเคราะห์และการให้เหตุผลในการไขคดีจากการสืบสวน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

1. กำหนดหัวข้อและวางขอบเขตการศึกษา
2. รวบรวมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย
3. วิเคราะห์ข้อมูลและเรียบเรียงข้อมูล
 - 3.1 ศึกษาหลักการสืบสวนสอบสวนจากหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น เรื่อง “ยอดนักสืบจิ๋วโคนัน” โดยยกตัวอย่างกรณีศึกษา 5 คดีฆาตกรรม ได้แก่ คดีฆาตกรรมบ้านพักตากอากาศ ในเล่มที่ 13 คดีฆาตกรรมบริษัทเงินกู้ ในเล่มที่ 15 คดีฆาตกรรมสัตว์ประหลาดโกเมล่า ในเล่มที่ 13 คดีฆาตกรรมนักดำน้ำ ในเล่มที่ 17 และคดีฆาตกรรมชายที่ถูกฆ่าตาย 4 ครั้ง
 - 3.2 ศึกษาหลักการคิดวิเคราะห์และการให้เหตุผลในการไขคดีจากการสืบสวนสอบสวน จากการ์ตูนญี่ปุ่นเรื่อง “ยอดนักสืบจิ๋วโคนัน”
4. สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ
5. เรียบเรียงข้อมูลเพื่อนำเสนอในรูปแบบของงานวิจัย

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงหลักการคิดวิเคราะห์และการให้เหตุผลในการไขคดีจากการสืบสวนสอบสวนจากการ์ตูนญี่ปุ่นเรื่อง “ยอดนักสืบจิ๋วโคนัน”
2. ได้ทราบถึงขั้นตอนทางความคิดของตัวละครเพื่อหาข้อมูลในการไขคดีและหาข้อเท็จจริง

6. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่ใช้เป็นกรอบความคิดที่ใช้ในงานวิจัย มีดังนี้

ธีรศักดิ์ โอภาสบุตร (2556) เรื่อง “ปรัชญาสำหรับคนธรรมดา” กล่าวถึง หลักการของสาเหตุและผล มีความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องกัน เมื่อกล่าวถึงสิ่งของสองสิ่งหรือเหตุการณ์สองเหตุการณ์อาจไม่ได้อยู่ในกระบวนการของการเป็นสาเหตุและผลกัน อาจกล่าวได้ว่า สาเหตุเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดผล โดยหากเรารู้สาเหตุและเข้าใจกฎของธรรมชาติที่มีความสม่ำเสมอ เราก็จะสามารถคาดการณ์ได้

เช่น เห็นแก้วเหล้าตกลงมาจากโต๊ะแล้วแตก เห็นทุกครั้งก็แตกทุกครั้ง ต่อมาหากเราเห็นแก้วกำลังจะตกลงมาจากโต๊ะ เราสามารถคาดการณ์ได้เลยว่าแก้วจะต้องแตก โดยที่สาเหตุคือแก้วหล่นลงมาจากโต๊ะ และผลคือแก้วแตก

จากที่กล่าวมานี้สามารถบอกได้ว่า หากเรารู้สาเหตุเราก็สามารถคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นได้ ในทางกลับกันหากเรารู้ผล เราจะคาดการณ์ไปสู่สาเหตุโดยทันทีไม่ได้ เพราะการที่ แก้วแตกอาจเกิดได้จากหลายสาเหตุ และเมื่อกล่าวถึงหลักสาเหตุและผลในทัศนะของผู้เขียนเรื่องนี้ต่อทัศนะของเดวิด ฮูม นักปรัชญาสายประสบการณ์นิยม ซึ่งมีหลักแนวคิดว่าความรู้ความคิณั้นต้องผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัส (Sense Experience) กล่าวถึงโครงสร้างของสาเหตุและผล ประกอบไปด้วยสาเหตุ ความสัมพันธ์ และผล เนื่องจากการจะเป็นเหตุเป็นผลกันได้นั้นต้องมีความสัมพันธ์กัน โดยตามทัศนะของเดวิด ฮูม จะเห็นได้แค่สองส่วนคือ สามารถสัมผัสถึงสาเหตุและผล แต่ไม่สามารถสัมผัสถึงความสัมพันธ์ได้เนื่องจากเป็นนามธรรม จึงทำให้เกิดการคาดการณ์ ผู้เขียนจึงสรุปหลักแนวคิดความเป็นสาเหตุและเป็นผลของเดวิดฮูมไว้ว่า เป็นเพียงแค่ความเชื่อเท่านั้นนอกจากนี้ผู้เขียนยังกล่าวถึงอุปนัย (Induction) ว่าเป็นบทพิสูจน์ชนิดหนึ่งโดยมีหลักการคือการอ้างบางส่วนแต่สรุปทุกส่วน แต่จะได้เพียงความน่าจะเป็น (Probability) เท่านั้น ไม่ใช่ความแน่นอน กล่าวคือไม่ควรด่วนสรุป เพราะในความน่าจะเป็นสามารถมีความไม่น่าจะเป็นอยู่ด้วย โดยความสมเหตุสมผลของวิธีอุปนัยคือ การมีประสบการณ์จนสามารถเชื่อได้ว่ามันน่าจะเป็นธรรมชาติ จนทำให้สามารถคาดเดาความน่าจะเป็นได้

สมภาร พรหมทา (2551) เรื่อง “คิดอย่างไรให้มีเหตุผล” กล่าวถึง ความรู้มีลักษณะสำคัญคือ มีเนื้อหาที่กล่าวถึงสิ่งต่างๆ อย่างตรงกับความจริง และมีหลักฐานหรือเหตุผลสนับสนุนเนื้อหา ซึ่งหากเนื้อหา กล่าวถึงสิ่งที่ต้องใช้ประสาทสัมผัส หลักฐานสนับสนุนคือข้อมูลที่สามารถตรวจสอบได้และหากเนื้อหาของ ความรู้กล่าวถึงสิ่งที่ไม่สามารถตรวจสอบด้วยประสาทสัมผัส สิ่งที่สนับสนุนความรู้ชนิดนี้ก็คือเหตุผล วิธีการทดสอบซ้ำๆ เพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าจะได้ผลในแบบเดียวกันนั้นเป็นการใช้เหตุผลอย่างหนึ่ง ซึ่ง

เรียกว่า วิธีการแบบอุปนัย (Induction) คือการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนมั่นใจว่าในครั้งต่อไปก็จะได้ผลเป็นเช่นเดิม

ยกตัวอย่างเช่น กาลิเลโอได้ทดลองทิ้งวัตถุที่มีขนาดและน้ำหนักต่างกันลงจากที่สูงแล้วพบว่าไม่ว่าขนาดและน้ำหนักของวัตถุจะเหมือนกันหรือต่างกัน วัตถุที่ปล่อยลงมาพร้อมกันเหล่านั้นจะตกลงถึงพื้นพร้อมกันเสมอ ผลของการทดลองนี้ต่างจากความเชื่อก่อนหน้านี้ของอาริสโตเติลที่ว่าของหนักต้องตกลงพื้นเร็วกว่าของเบา จึงทำให้กาลิเลโอต้องตรวจสอบการทดลองอีกหลายครั้งโดยใช้วัตถุในลักษณะต่างๆ เพื่อให้เกิดความรอบครอบรอบด้านที่สุด จึงจะสามารถสรุปข้อค้นพบเป็นความรู้เพื่อเผยแพร่ออกสู่สาธารณชน จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นนี้เราไม่สามารถสรุปสิ่งที่ค้นพบเป็นความรู้ได้โดยปราศจากคำอธิบายเชิงเหตุผลได้

ในทางตรรกวิทยานั้นมีหลักการสำหรับใช้ประเมินความรู้แบบอุปนัย คือ ความรู้แบบอุปนัยทุกอย่างสามารถคิดได้ประกอบกับต้องมีน้ำหนักความน่าเชื่อถือของความรู้ ความรู้แบบอุปนัยทุกอย่างสามารถคิดได้ กล่าวคือ ผลที่เกิดขึ้นอาจไม่เป็นอย่างที่คาดการณ์ไว้ ยกตัวอย่างเช่น วันนี้เราออกนอกบ้าน กรมอุตุนิยมวิทยาประกาศว่าโอกาสที่ฝนจะตกมีราว 30% การถือร่มออกมาด้วยทั้งที่ความเป็นไปได้ว่าฝนจะตกนั้นน้อยมากก็ถือว่าไม่เสียหาย ในทางตรงกันข้าม การไม่ถือร่มออกมาด้วยก็ถือว่าไม่เสียหาย เพราะฝนตกเป็นเรื่องข้างนอกตัวเรา อาจกระทบเราบ้าง เช่น เราอาจเปียก ซึ่งความเสียหายก็ไม่ร้ายแรง จะเห็นได้ว่าความรู้ในลักษณะนี้จะเชื่อหรือไม่เชื่อนั้น ต้องพิจารณาให้รอบคอบที่สุด

ผู้เขียนยังได้กล่าวถึงการใช้ เหตุผลแบบนิรนัย คือ ความรู้บางอย่างที่เราได้มาโดยไม่ต้องทำอะไรนอกจากคิด โดยไม่ต้องใช้การเก็บข้อมูลจากการทดลองหลายๆ ครั้งเพื่อให้ได้ผลที่ชัดเจนอย่างอุปนัย แต่ใช้เพียงความคิดเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น เช้านี้เพื่อนโทรศัพท์มาคุยแล้วบอกว่าหมาที่บ้าน ออกลูก เราสามารถรู้ได้ทันทีว่าเป็นตัวไหน โดยที่เพื่อนไม่ต้องบอก เนื่องจากเพื่อนเลี้ยงหมาสองตัวเท่านั้น ซึ่งเป็นตัวผู้และตัวเมีย เราสามารถใช้เหตุผลง่ายๆ ว่าหมาที่จะออกลูกได้ต้องเป็นตัวเมียเท่านั้น

ความรู้แบบนิรนัยลักษณะโดยทั่วไปของความรู้ คือ ความรู้ที่ได้ มาจากการคิดขยายความเป็นการค่อยคิดขยายออกไปจากอะไรบางอย่างที่รู้อยู่แล้ว โดยที่บางอย่างเป็นเพียงข้อสมมติในเบื้องต้น โดยไม่พิจารณาข้อเท็จจริงในโลก การคิดแบบนิรนัยจึงเหมาะกับสถานการณ์บางสถานการณ์ที่ไม่มีข้อมูลให้เราได้ศึกษา และความคิดในทางปรัชญาหรือทางคณิตศาสตร์ก็มาจากแนวคิดในเชิงนิรนัยแทบจะทั้งสิ้น

คณะผู้สอนวิชาการใช้เหตุผล ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย (2547) เรื่อง “การใช้เหตุผล:ตรรกวิทยาเชิงปฏิบัติ” กล่าวถึง การอ้างเหตุผลคือ การใช้ภาษาเพื่อชวนให้เชื่อและเพื่ออธิบายให้เข้าใจโดยประกอบด้วยประโยคอย่างน้อย 2 ประโยค และมีคำหรือวลีเป็นตัวเชื่อมเพื่อบอกความสัมพันธ์ระหว่างประโยค กล่าวคือบอกถึงความเป็นเหตุเป็นผลกันของประโยค โดยเดินตามกฎว่า ถูกต้องหรือไม่

ยกตัวอย่างการอ้างเหตุผลคือ “คนทุกคนมีปีก และอะไรที่มีปีกบินได้ทั้งนั้น ดังนั้นคนทุกคนบินได้” การอ้างเหตุผลแบบนี้เป็นการอ้างแบบนิรนัย เมื่อข้ออ้างเป็นเช่นนี้ ข้อสรุปก็จะเป็นเช่นนี้ แต่ไม่มีใครยอมรับการอ้างเหตุผลนี้ทั้งที่เป็นการอ้างที่ถูกต้อง เพราะข้ออ้างที่นำมาใช้ไม่เป็นจริง เราจึงไม่สามารถยอมรับข้ออ้างที่ไม่เป็นจริงได้ เนื่องจากการอ้างเหตุผลเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในการแสวงหาความรู้ เป็นการขยายวงความรู้จากสิ่งที่เรารู้แล้วว่าจริงไปยังสิ่งที่เรายังไม่รู้ โดยที่ การใช้เหตุผลที่ดีหรือสมบูรณ์แบบ ต้องมีเงื่อนไข 2 ประการ ได้แก่ ข้ออ้างจริงและมีความถูกต้องแบบนิรนัยหรืออุปนัยอย่างใดอย่างหนึ่ง กล่าวไว้ ว่าการอ้างเหตุผลแบบนิรนัยคือ การอ้างเหตุผลที่ถ้าข้ออ้างจริง เป็นไปไม่ได้ที่ข้อสรุปจะเป็นเท็จ และการอ้างเหตุผลที่ถูกต้องแบบอุปนัยคือ การอ้างเหตุผลที่ถ้าข้ออ้างจริง มีความน่าจะเป็นสูงที่ข้อสรุปจะเป็นจริง จากที่กล่าวมานี้ไม่ได้หมายความว่า การอ้างเหตุผลที่ถูกต้องจะต้องมีข้ออ้างที่จริงแต่หมายความว่า การอ้างเหตุผลที่ถูกต้องไม่จำเป็นต้องมีข้ออ้างที่จริง แต่ถ้าข้ออ้างจริง การอ้างที่ถูกต้องจะนำไปสู่ความจริง

การรู้สาเหตุของปรากฏการณ์ต่างๆ เป็นเรื่องสำคัญของมนุษย์ เพราะให้เข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัวเรา คนทั่วไปมักคิดว่าสาเหตุทำให้เกิดผลเสมอ แต่ความจริงแล้วยังใช้ในความหมายอื่นอีกด้วย จึงมีผู้พยายามหาวิธีที่จะให้เชื่อได้ว่า ข้อสรุปที่ว่าปรากฏการณ์หนึ่ง เป็นสาเหตุของอีกปรากฏการณ์หนึ่ง เป็นข้อสรุปที่ถูกต้องแน่นอน วิธีดังกล่าวคือ วิธีการของมิลล์ (Mill's Method) มิลล์พยายามสร้างวิธีค้นหาสาเหตุของปรากฏการณ์ เพราะยอมรับกฎแห่งสาเหตุและผล ว่าทุกอย่างย่อมเป็นเหตุเป็นผลด้วยกันทั้งสิ้น โดยมีวิธีการหาสาเหตุมี 5 วิธี คือ

1. วิธีคู่ตัวร่วม (Method of Agreement) สิ่งที่น่ามาพิจารณาต้องมีตัวอย่างข้อมูลสองข้อมูลขึ้นไป และต้องมีสภาพแวดล้อมที่ น่าจะเป็นสาเหตุที่เหมือนกัน ซึ่งสิ่งที่เหมือนกันนั้นคือสาเหตุหรือผลที่ต้องการพิสูจน์ ยกตัวอย่างเช่น

สมมติว่ามีมือหิวาต์ระบาดขึ้นในจังหวัดหนึ่งและทางจังหวัดต้องการรู้ว่าเกิดจากสาเหตุอะไร ก็อาจตั้งข้อสงสัยตามที่อยู่เกี่ยวกับโรคนี้ได้ว่า เกิดจากการกินสิ่งที่มีเชื้อหิวาต์เข้าไป ซึ่งอาจเป็นอาหารหรือน้ำดื่มก็ได้ ในการหาสาเหตุนี้จึงนำมายกตัวอย่างอาหารและน้ำมาใช้ในการทดลอง โดยสมมติว่าในถันั้นน้ำราษฏรใช้น้ำ

จากคลองแห่งหนึ่งร่วมกันและมีร้านขายผัก ขายอาหารอยู่ ก็อาจตั้งข้อสงสัยไว้ว่าสาเหตุของอหิวต้ออาจเกิดจากน้ำในคลองนั้น โดยใช้การสำรวจควบคุมไปด้วย

2. วิธีคู่ตัวต่าง (Method of Difference) ถ้ามีข้อมูลสองข้อมูล ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่น่าจะเป็นสาเหตุต่างกัน โดยในข้อมูลแรกมีสภาพแวดล้อมที่น่าจะเป็นสาเหตุที่ข้อมูลหลังไม่มี และมีปรากฏการณ์ที่เป็นผลเกิดขึ้น สภาพแวดล้อมที่น่าจะเป็นสาเหตุที่ข้อมูลทั้งสองมีต่างกันย่อมเป็นผลยกตัวอย่างเช่น

การจุดไฟครั้งที่ 1 มีออกซิเจน ฟืน ไม้ขีด ทำให้ไฟติด

การจุดไฟครั้งที่ 2 มี ฟืน ไม้ขีด ทำให้ไฟไม่ติด

การจุดไฟทั้งสองครั้งนี้มีปรากฏการณ์ที่สามารถกล่าวได้ว่า ในข้อมูลแรกมีฟืนและไม้ขีดมี

ออกซิเจนทำให้ไฟติด ส่วนในข้อมูลหลังไม่มีออกซิเจนและไฟไม่ติด จึงสรุปได้ว่าออกซิเจนเป็นสาเหตุที่ทำให้ไฟติด

3. วิธีคู่ตัวร่วมตัวต่างผสมกัน (Joint Method of Agreement and Difference) ถ้าข้อมูลสองข้อมูลหรือมากกว่านั้นเป็นข้อมูลที่มีปรากฏการณ์ที่เป็นผลเกิดขึ้น มีสภาพแวดล้อมที่น่าจะเป็นสาเหตุเหมือนกันอยู่อย่างหนึ่ง ส่วนในข้อมูลอีกสองข้อมูลหรือมากกว่านั้นเป็นข้อมูลที่ไม่มีปรากฏการณ์ที่เป็นผลเกิดขึ้น ไม่มีสภาพแวดล้อมที่น่าสนใจที่จะเป็นสาเหตุใดเหมือนกันอยู่เลย สภาพแวดล้อมที่น่าจะเป็นสาเหตุที่ข้อมูลทั้งสองชุดต่างกันนั้นย่อมเป็นผลหรือเป็นสาเหตุ หรือเป็นส่วนที่แยกได้จากสาเหตุของปรากฏการณ์ที่เป็นผลสามารถกล่าวให้เข้าใจได้ง่ายคือ การใช้วิธีที่ 1 และ 2 ร่วมกันหาปัจจัยที่เป็นสาเหตุซึ่งจะทำให้วิธีนี้มีประสิทธิภาพมากกว่าสองวิธีแรก

4. วิธีคู่ตัวที่เหลือ (Method of Residue) เมื่อตัดเอาปรากฏการณ์ที่เป็นผลซึ่ง เป็นปรากฏการณ์ส่วนที่เราเคยรู้มาแล้วด้วยการใช้เหตุผลอุปนัยว่าเป็นผลของสภาพแวดล้อมที่น่าจะเป็นเหตุบางส่วนออกแล้ว ปรากฏการณ์ที่เป็นผลส่วนที่เหลือย่อมเป็นผลของสภาพแวดล้อมที่น่าจะเป็นเหตุของส่วนที่เหลือยกตัวอย่างเช่น สมมติในห้องเรียนมีของนักเรียนคนหนึ่งหายไป และ ครูสามารถสอบสวนได้อย่างแน่นอนว่านักเรียนคนอื่น ๆ มิได้ขโมยไป เราจะสามารถสรุปได้ว่า นักเรียนที่แจ้งว่าของหายนั้นกุเรื่องขึ้นเองหรือไม่ของก็หายไปด้วยสาเหตุอื่นซึ่งมิใช่ถูกเพื่อนในชั้นขโมย ตามตัวอย่างสมมติให้ A B C คือนักเรียนคนอื่น ๆ D คือนักเรียนที่ของหาย จะอ้างได้ดังนี้

ให้ A B C D เป็นสภาพแวดล้อมที่น่าจะเป็นเหตุ คือ (A) คนขาดเรียน (B) คนที่นอนป่วยมาตั้งแต่เช้า (C) คนที่ไปสอบแข่งขันอยู่ที่โรงเรียนอื่น (D) คนที่ขโมยของจะสรุปได้ว่า A B C ไม่สามารถขโมยของได้ เพราะฉะนั้น D เป็นสาเหตุ คือการขโมย ในกรณีนี้ ถ้า D ไม่ใช่ตัวผู้ของหาย D จะตกเป็นผู้ต้องสงสัย แต่ถ้า D ไม่ใช่คนอื่นแสดงว่าเจ้าตัวทำหายเอง

วิธีการนี้ต้องอาศัยความรู้เดิมว่าปัจจัยใดเป็นสาเหตุของผลใด เมื่อตัดคู่ของสาเหตุและผลที่รู้แล้ว ออกไปทั้งหมด ปัจจัยที่เหลืออยู่เพียงหนึ่งเดียวก็น่าจะเป็นสาเหตุของผลที่เหลืออยู่เพียงหนึ่งเดียว

5. วิธีคู่ตัวแปร (Method of Concomitant Variation) ถ้าสภาพแวดล้อมที่น่าจะเป็นเหตุอย่างหนึ่งผันแปรไปอย่างหนึ่งแล้ว อีกปรากฏการณ์จะผันแปรไปด้วยเสมอ สภาพแวดล้อมย่อมเป็นสาเหตุหรือเป็นผลของอีกปรากฏการณ์หนึ่งหรือมีส่วนเกี่ยวข้องทางสาเหตุกับปรากฏการณ์นั้น ยกตัวอย่างเช่น บริษัทแห่งหนึ่งต้องการรู้ว่าการโฆษณาทำให้สินค้าขายดีขึ้นหรือไม่ จึงทดลองดูโดยงดโฆษณาไประยะหนึ่ง ปรากฏว่าสินค้าขายได้น้อยลง เมื่อโฆษณาก็ขายได้มากขึ้น เมื่อโฆษณาเพิ่มขึ้นก็ขายได้มากขึ้นอีก จึงสรุปได้ว่าการโฆษณาคือสาเหตุให้สินค้าขายดี

เมื่อพิจารณาจากวิธีของมิลล์ทั้ง 5 วิธีนี้จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่ใช้วิธีปิดสาเหตุที่ไม่ใช่ตัวการให้เกิดปรากฏการณ์ออกไปทีละตัว มีสภาพแวดล้อมที่เชื่อว่าเป็นตัวการหรือสาเหตุ ก็นำมาพิจารณาทีละอย่าง ถ้าไม่ใช่สาเหตุก็ปิดทิ้งไปจนเหลืออย่างสุดท้ายก็จะหาข้อสรุปได้

นนทวัลย์ สุนทรภาระสถิต (2552) เรื่อง “การเขี่ยหยันความจริงในยอดนักสืบจิ๋ว โคนัน” กล่าวถึง สิ่งดึงดูดที่สำคัญของการ์ตูนชุดยอดนักสืบจิ๋ว โคนัน คือ การสร้างสถานการณ์ยุ่งยากหรือปมปัญหาให้แก่ตัวละคร ในที่นี้ตัวละครหลักซึ่งก็คือ คุโด้ ชินอิจิ ต้องประสบปัญหาในการดำเนินชีวิตด้วยร่างกายที่มีศักยภาพจำกัด ขณะที่ต้องพยายามสืบหากลุ่มชายชุดดำเพื่อหาฆาตกรที่ฆาตกรรมให้ตนเองกลับสู่สภาพเดิมซึ่งการที่ร่างกายหดเล็กลงนั้นก็เปรียบเสมือนการปลอมตัวเพื่อปฏิบัติภารกิจที่ไม่อาจเปิดเผยตัวตนที่แท้จริงได้ โดยเกิดขึ้นด้วยความไม่ได้ตั้งใจของตัวละคร แต่การที่ร่างกายหดเล็กลงก็ไม่ได้ทำให้ทักษะในการคิดหรือการคลีคลายคดีรวมไปถึงความสามารถลดน้อยลงไปด้วย ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า การปลอมตัวหรือการซ่อนตัวของตัวละครโดยทั่วไปมีวัตถุประสงค์ก็เพื่อความบันเทิงและสร้างพัฒนาการทางกายภาพให้กับตัวละคร แต่สำหรับยอดนักสืบจิ๋ว โคนัน ชินอิจิไม่ได้เป็นเช่นนั้น แต่เกิดขึ้นเพราะความบังเอิญ จึงต้องจำใจอยู่ในร่างเด็กซึ่งตลอดเวลาที่ชินอิจิปฏิบัติคือ ทำเสมือนว่าตนไม่ได้หายไปไหน เนื่องจากเมื่ออยู่ในร่าง โคนัน มีข้อจำกัดทั้งทางกายภาพและวัยวุฒิ ดังนั้นการสืบคดีหรือแม้แต่การดำรงชีวิต จึงต้องมีเครื่องมือเพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพและคอยช่วยเหลือในการไขคดีให้ราบรื่นไปด้วยดี เครื่องมือและอุปกรณ์ช่วยเหลือต่างๆ ซึ่งเป็นผลงานของ ดร.อาคาสะ อิโรชิ แบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ เพิ่มศักยภาพทางร่างกาย ซึ่งได้แก่ รองเท้าเพิ่มพลังเตะสเก็ตบอร์ดพลังแสงอาทิตย์ สายรัดยึดหุดได้ แวนตาหาตำแหน่ง และเข็มกลัดนักสืบ ส่วนปืนยาสลบและหูกระต่ายเปลี่ยนเสียงมีหน้าที่เพียงช่วยพรางหรือลวงความเป็นตัวตนที่แท้จริงเท่านั้น

อย่างไรก็ตามผลของการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ซึ่งนำไปสู่การไขคดีหรือก็คือความจริงแท้จริง แล้วการเข้าถึงความจริงด้วยอุปกรณ์เหล่านี้เป็นการเข้าถึงความจริงด้วยความลวง กล่าวคือเป็นอุปกรณ์ที่ต้องปิดบัง ซ่อนเร้น มีหน้าที่พรางตัวโค่นัน เพื่อนำไปสู่ความจริง อาจกล่าวได้ว่าการซ่อนเร้นนักสืบจิ๋วโค่นันได้ ยืนยันความจริง ด้วยการนำเอาความจริงมาบิดเบือนผสมผสานกับความลวงเป็นกระบวนการในเชิงปฏิบัติ ที่สำคัญในการเข้าถึงหรือสืบหาความจริง อีกทั้งยังให้ตัวละครยอมรับความลวงในฐานะว่าเป็นความจริง ซึ่งเท่ากับการยืนยันความเชื่อมั่นในความจริงแท้ที่บริสุทธิ์สวยงาม

สุพัตรา แดงสีขุน (2550) “งานวิจัย: ปัจจัยที่ส่งผลต่อความนิยมของวัยรุ่นในการอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแนวสืบสวน ” กล่าวถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความนิยมของวัยรุ่นในการอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแนวสืบสวน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตบางกะปิ จำนวน 400 คน ผลวิจัยพบว่า นักเรียนนิยมอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแนวสืบสวนเรื่อง โคนันยอดนักสืบจิ๋วมากที่สุด โดยภาพยนตร์การ์ตูนตัวอย่างมีผลกระทบให้เกิดความต้องการอ่านได้มาก ส่วนเรื่องกินคะอิกับคดีฆาตกรรมปริศนาและเรื่องโรงเรียนนักสืบคิว ชื่อเรื่องและเรื่องย่อมีผลต่อความนิยมเลือกอ่านมากรองลงมา ความนิยมในการอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแนวสืบสวนทั้ง 3 เรื่อง ส่วนใหญ่ไม่ขึ้นอยู่กับลักษณะประชากร รูปแบบหนังสือการ์ตูน สภาพแวดล้อม

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ลักษณะประชากรของวัยรุ่นที่นิยมอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแนวสืบสวน รูปแบบของหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแนวสืบสวนกับความนิยมในการอ่านของวัยรุ่น สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการอ่านหนังสือการ์ตูนแนวสืบสวนกับความนิยมในการอ่านของวัยรุ่น สิ่งกระตุ้นในการอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแนวสืบสวนกับความนิยมในการอ่านของวัยรุ่น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตบางกะปิ จำนวน 400 คน

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงมีส่วนใกล้เคียงกัน อายุระหว่าง 12-15 ปี ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในเขตบางกะปิ นิยมอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแนวสืบสวนเรื่อง โคนันยอดนักสืบจิ๋วมากที่สุด โดยภาพยนตร์การ์ตูนตัวอย่างมีผลกระทบให้เกิดความต้องการอ่านได้มาก ส่วนเรื่องกินคะอิกับคดีฆาตกรรมปริศนาและเรื่อง โรงเรียนนักสืบคิว ชื่อเรื่องและเรื่องย่อมีผลต่อความนิยมเลือกอ่านมากรองลงมา ซึ่งความนิยมในการอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแนวสืบสวนทั้ง 3 เรื่อง ส่วนใหญ่ไม่ขึ้นอยู่กับลักษณะ ประชากร รูปแบบหนังสือการ์ตูน สภาพแวดล้อมและสิ่งกระตุ้นอย่างมีนัยสำคัญอย่างสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย แต่จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า วัยรุ่นอายุ 12 ปีนิยมอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแนวสืบสวนเรื่องกินคะอิมากกว่าวัยรุ่น อายุ 14

ปี สำหรับความนิยมในการหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแนวสืบสวนเรื่องโรงเรียนนักสืบคิว พบว่า วัยรุ่นอายุ 12 ปี มีความนิยมในการอ่านมากกว่าวัยรุ่นอายุ 15 ปี ส่วนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในระดับชั้นม .1 มีความนิยมในการอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแนวสืบสวนเรื่องโคนันยอด คนักสืบจิ๋วมากกว่าวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในระดับชั้น ม .2 และ ม.3 และเห็นว่ากระดาษอาร์ตมีผลต่อความนิยมในการอ่านมากกว่ากระดาษปอนด์และกระดาษถนอมสายตา วัยรุ่นส่วนใหญ่เห็นว่า โกโซ อาโอยาม่า โยชามูโร คานาริ และฟูมิยะ ซาโตะ มีผลต่อความนิยมในการอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแนวสืบสวนเรื่องกินดะอิจิ มากกว่า เซมารุ อามาจิ ตามลำดับ

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2553) เรื่อง “การ์ตูนแห่งชาติ ชนชั้น ชีวิต ” กล่าวถึง การ์ตูนในรูปแบบของบทวิจารณ์ ซึ่งผู้เขียนได้กล่าวว่า การเขียนบทวิจารณ์การ์ตูนนั้นเป็นเรื่องน่ารู้ที่น่าค้นหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ์ตูนญี่ปุ่น การ์ตูนทุกเรื่องสามารถนำมาวิจารณ์ได้อย่างน่าตื่นเต้น ถึงแม้ว่าการ์ตูนมักจะเล่าเรื่องราวการผจญภัย ทำให้ผู้อ่านเพลิดเพลินและนึกว่าไม่มีอะไรนอกจากการผจญภัย บ่อยครั้งที่ความสนุกสนานมากจนบดบังเนื้อหาหรือแก่นของเรื่องที่ซ่อนอยู่ภายใต้ แต่หากเมื่อขุดค้นดูแล้วจะพบว่าการ์ตูนทุกเรื่องพูดถึงเรื่องชีวิตชนชั้น หรือแม้แต่ชาติ ซึ่งในที่นี้ผู้เขียนได้วิจารณ์ถึงเรื่อง Bleach เทพมรณะ เป็นพิเศษ นอกจากเนื้อเรื่องที่สนุกจนน่าติดตามแล้วนั้น ตัวโครงเรื่องในด้าน โครงสร้างชั้นอำนาจของบ้านเมืองเรามีความคล้ายคลึงกันกับที่ปรากฏอยู่ในการ์ตูนเรื่อง Bleach เทพมรณะ เป็น โครงสร้างชั้นอำนาจที่ผูกพันแต่ก็มีพลังที่จะคุกคามทุกสรรพสิ่ง ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติหรือทรัพยากรบุคคลเข้าสู่วังวนแห่งอำนาจ คนดีๆ หลายคนเปลี่ยนไป เมื่อเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นเพราะตัวโครงสร้าง นั้นเอง เพราะถ้าเป็นชนชั้นสูงเป็นเทพจึงเป็นเทพมรณะ

ผู้เขียนเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการ์ตูนและวิจารณ์เสียดสีสังคมไทยไปพร้อมกัน ยกตัวอย่างจากในเรื่อง Bleach เทพมรณะ ที่กล่าวถึง ตัวละครที่เรียกว่า ฮอลโลว์ (Hollow) ซึ่งเป็นดวงวิญญาณร้ายที่ไม่มีหัวใจ ตำแหน่งที่มีหัวใจกลวงไป ไล่กวดกินวิญญาณของคนเพื่อเติมเต็มหัวใจที่กลวงไป แล้วจะพบว่าไม่มีวันเติมเต็มคล้ายๆ บริโภคนิยม มีเท่าไรไม่รู้จักพอ ตำแหน่งงานสูงเท่าไรไม่รู้จักหยุด คือ ฮอลโลว์ นอกจากนี้ยังมีการเปรียบเทียบถึงสินค้าชำรุดในเรื่อง หรือที่เรียกว่า มอดโซล (Modified Soul) ซึ่งก็คือสินค้าที่ชำรุด หลังจากการผลิต ผู้เขียนวิจารณ์ถึงสินค้าชำรุดในสังคมได้ว่า นักเรียนที่เรียนหนังสือไม่เก่งคือ สินค้าชำรุดพวกหนึ่ง แต่ถึงจะชำรุดก็ชำรุดเพียงแค่อายุเดียว ส่วนอื่นยังคืออยู่ เด็กเรียนไม่เก่งก็แค่ไม่เก่งการสอบ แต่อย่างอื่นยังคืออยู่ ลักษณะสังคมในการ์ตูนเรื่องนี้ยังเปรียบกับสังคมของเราได้โดย ส่วนกลางจะดึงคุณแรงงานจากส่วนภูมิภาคเข้าสู่เมืองใหญ่และเมืองหลวง ยกตัวอย่างในการ์ตูนที่มีการรักษาสมดุลของวิญญาณระหว่างโลกและโซล โซโซตี้ให้สมดุล แต่ความแออัดของวิญญาณในสัณฐิคอนกลับทำให้เห็น ันว่า สมดุลนั้นไม่

เหมาะสม ดังเช่น แรงงานย้ายถิ่นที่เข้ามาในเมืองหลวงมีความเป็นอยู่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ผู้ชายเป็นกรรมกร ผู้หญิงเป็นสาวโรงงาน เด็กๆ ถูกทอดทิ้งให้ไร้การศึกษา คนที่จบจากวิทยาลัยบ้านนอกจะหางานทำในเมืองหลวงได้ดีกว่ากรรมกรหรือสาวโรงงาน แต่ส่วนใหญ่ แล้วเป็นไปได้เพียงมนุษย์เงินเดือนระดับล่าง การไต่เต้าขึ้นสู่ตำแหน่งงานระดับสูงไม่เพียงต้องพิสูจน์ความสามารถ แต่ต้องพิสูจน์ชาติพันธุ์และสถาบันการศึกษาที่เรียนจบให้เห็นอีกด้วย

จากที่กล่าวมานี้ จะเห็นถึงการเขียนวิจารณ์การ์ตูนพร้อมทั้งเสียดสีสังคมไทยในปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงสิ่งที่คนทั่วไปมองเห็นเพียงแค่การ์ตูนอ่านเพื่อความบันเทิง หากเรามองในอีกแง่มุมหนึ่งก็จะสามารถเห็นถึงทัศนคติที่แตกต่างออกไปได้ ไม่ใช่เพียงแค่อ่านเพื่อความบันเทิงเท่านั้น

จากการทบทวนเอกสารที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ทำให้ทราบถึงหลักการเหตุและผล เข้าใจใน กฎของธรรมชาติ เพื่อมาสู่การตั้งข้อสังเกต การหาสาเหตุ พิจารณาข้อมูลและผลตามลำดับ ทำให้สามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์สองเหตุการณ์หรือมากกว่าสองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ รวมไปถึงการทราบลำดับทางความคิดเพื่อนำไปสู่วิธีคิดที่ถูกต้อง กล่าวคือเกิดจากการคิดที่ขยายออกมาจาก สิ่งที่ทราบอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งจะนำไปสู่การตั้งสมมติฐาน เพื่อเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล โดยหลักการของผลซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ ต้องอาศัยการอ้างเหตุผลว่าสมมติฐานนั้นถูกต้องหรือไม่ จากการอ้างเหตุผลแบบนิรนัยซึ่งเป็นการอ้างเหตุผลที่ใช้ ประสบการณ์เป็นตัวตัดสิน ปราศจากการทดลองหรือตั้งข้อสังเกต ซึ่งข้อสรุปอาจเป็นจริงหรือเท็จก็ได้ แล้วแต่เหตุการณ์นั้นๆ วิธีการหาสาเหตุ การลำดับทางความคิด การตั้งสมมติฐานที่ไม่สมเหตุสมผลเพื่อให้ ได้ผลหรือข้อสรุปที่แท้จริงนั้น สามารถนำมาปรับใช้กับประเด็นที่ศึกษาได้ โดยศึกษาแนวความคิดของตัวละครหลัก ว่าเป็นไปตามหลักที่เราศึกษามาแล้วหรือไม่หรือใช้วิธีการใด อีกทั้งบทความที่กล่าวถึงความจริงในยอดนักสืบจิ๋ว โคนัน เป็นการใช้ความหลงของตัวละครเพื่อนำมาซึ่งความจริง สามารถมองในประเด็นของหลักเหตุผลจากการกระทำของตัวละครและบทวิจารณ์ การ์ตูนญี่ปุ่นที่ทำให้เห็นถึงการมองการ์ตูนญี่ปุ่นในอีกแง่มุมที่ไม่ใช่การอ่านเพื่อความบันเทิงเพียงเท่านั้น

ผลการวิจัย

1. เรื่องย่อของโคนัน : คดีฆาตกรรมทั้งห้า

1. คดีฆาตกรรมบ้านพักตากอากาศ

โมริ รันและโซโน โกะ เพื่อนสาวคนสนิทก็ทั้งยังเป็นลูกสาวของกลุ่ม มบริษัทซีซีที ไปเที่ยวพักผ่อนหน้าร้อนบนเกาะส่วนตัวของโซโน โกะ ที่อิสึเนื่องจากมีการนัดพบกันระหว่างมิวา โกะพี่สาวของโซโน โกะ และคู่หมั้นโทมิซาวะ ยูโซ ลูกชายคนที่ 3 ของ โทมิซาวะ เทชิฮารุประธานกลุ่มบริษัทโทมิซาวะ ที่กำลังวางแผนจะแต่งงานกันในฤดูใบไม้ร่วงที่กำลังจะถึงนี้

ในช่วงเวลาอาหารเย็น โทมิซาวะ เทชิฮารุมาที่บ้านพักของโซโน โกะ เพื่อมาชมการแข่งขันเบสบอลเนื่องจากเครื่องรับสัญญาณดาวเทียมที่บ้านพักของตนเสีย ระหว่างนั้นเขาได้พุดจาจากถางถึงลูกชายทั้ง 3 คน และแสดงความไม่พอใจต่อโทมิซาวะ ยูโซที่มีอาชีพเป็นศิลปินวาดภาพ ซึ่ง เขาต้องการให้ลูกชายมาช่วยงานที่บริษัท จึงทำให้ โทมิซาวะ ยูโซ ไม่พอใจขอแยกตัวไปที่สตูดิโอวาดภาพ เมื่อจบการแข่งขันเบสบอลโทมิซาวะ เทชิฮารุ จึงขอตัวกลับบ้านพัก ในขณะที่รัน โซโน โกะ และ โคนันกำลังจะเข้านอน ทุกคนได้ยินเสียงมาจากนอกตัวบ้านและพบเห็นการฆาตกรรมโดยใช้ ก้อนหินทุบศีรษะของเหยื่อและทราบภายหลังว่าเป็น นายโทมิซาวะ เทชิฮารุ ซึ่งสิ่งที่ทุกคนเห็นคือดวงตาของคนร้ายที่คล้ายกับดวงตาของ โทมิซาวะ ยูโซ เช้าวันต่อมาเมื่อตำรวจเดินทางมาถึงทุกคนที่เห็นเหตุการณ์ให้ปากคำว่าคนร้ายที่ฆ่านายโทมิซาวะ เทชิฮารุก็คือ โทมิซาวะ ยูโซ แต่สิ่งที่ไม่คาดคิดก็คือ ลูกชายทั้ง 3 คนของโทมิซาวะ เทชิฮารุ เป็นแฝดสามเมื่อตำรวจทำการสอบสวนโทมิซาวะ ทัตซึจิ ลูกชายฝาแฝดคนรองให้การว่าช่วงเวลาเกิดเหตุตนอยู่ที่โอกินาวาเพื่อไปทำงานให้บริษัท และเพิ่งเดินทางมาถึงที่สนามบินเมื่อ 3 ชั่วโมงก่อนหน้านี ส่วนโทมิซาวะ ไทจิลูกชายฝาแฝดคนโตให้การว่า เขาได้ฝากข้อความไว้ในระบบตอบรับโทรศัพท์ในช่วงเวลาเกิดเหตุจึงเป็นหลักฐานยืนยันได้ว่าเขาไม่ใช่คนร้าย และโทมิซาวะ ยูโซ น้องคนสุดท้อง ผู้ไม่มีหลักฐานที่อยู่เนื่องจากอยู่ที่สตูดิโอเพียงลำพังทุกคนเลยปักใจเชื่อว่าเป็นเขาอย่างแน่นอน

ผลจากการตรวจสอบพบว่า รายชื่อในการเดินทางบนเครื่องบินที่ โทมิซาวะ ทัตซึจิเดินทางมานั้น เวลาไม่ตรงกับที่เขาให้การ และเครื่องเพิ่งลงจอดได้เพียงครึ่งชั่วโมงก่อนหน้านี เมื่อถูกจับได้ว่าให้การเท็จ เขาจึงสารภาพว่าแท้จริงแล้วเมื่อคืนได้บินไปโตเกียวเพื่อแอบพบคู่หมั้นและที่โกหกเพราะหากพ่อตนรู้เข้าจะไม่พอใจ และยังพุดถึงผลการแข่งขันเบสบอลที่ตนชมการแข่งขันอยู่เช่นกัน จากการตรวจสอบคำให้การพบว่าทุกอย่างเป็นความจริง จึงเหลือผู้ต้องสงสัยเพียง 2 คน คือ โทมิซาวะ ยูโซ และ โทมิซาวะ ไทจิ

โทมิซาวะ ยูโซ ให้การว่าขณะที่เขาอยู่ที่สตูดิโอ โอนันได้ให้เพื่อนโทรมาปลุก จึงกลายเป็นหลักฐานแสดงที่อยู่ให้เขาได้ทันที เมื่อทั้งสองคนมีหลักฐานแน่ชัด ข้อความที่โทมิซาวะ โทรถึงลูกชายคนโตฝากไว้ในเครื่องตอบรับโทรศัพท์จึงทำให้โคนันเกิดความสงสัยเขากล่าวว่าในช่วงเวลาที่เกิดเหตุเขาฟังผลการแข่งจากทางวิทยุในขณะที่กำลังเล่นปาจิงโกะอยู่ที่โอซาก้า และรายงานยืนยันว่าที่โอซาก้ามีการถ่ายทอดสดทางวิทยุอยู่จริงหลังจากฟังคำให้การแล้วนั้น โคนันก็วิเคราะห์และเกิดข้อสงสัยคือนาฬิกาข้อมือที่หายไปจากตัวผู้ตาย เหตุผลอะไรที่คนร้ายต้องนำนาฬิกาไปด้วยจากการวิเคราะห์สถานการณ์และคำให้การ ทำให้โคนันทราบตัวคนร้ายได้ในทันที

คนร้ายในคดีนี้คือ โทมิซาวะ โทริจูกุชายฝาแฝดคนโต จากคำให้การที่ว่า เขาเล่นปาจิงโกะอยู่เมื่อเวลาที่เกิดเหตุคือ เวลา 23 นาฬิกา 30 นาที แต่ความจริงแล้วตามกฎหมายร้านปาจิงโกะสามารถเปิดได้ถึงเวลา 23 นาฬิกาเท่านั้น เขาจึงแก้ต่างว่าจริงๆ แล้วฟังการถ่ายทอดสดบนแท็บเล็ตระหว่างทางกลับบ้าน และอ้างถึงการฝากข้อความไว้กับเครื่องตอบรับโทรศัพท์ในช่วงเวลาที่เกิดเหตุ ด้วยเหตุนี้จึงกลายเป็นหลักฐานมัดตัวคนร้ายอย่างคืบไม่หลุด เนื่องจากช่วงที่เกิดเหตุการณ์ฆาตกรรมนั้นมีพายุทำให้ไฟดับเป็นเวลา 10 นาที เครื่องตอบรับโทรศัพท์จึงไม่ทำงาน ซึ่งเขายังปรับเวลาในเครื่องตอบรับเพื่อเป็นหลักฐานแก้ต่างให้ตัวเอง โดยหลังจากฝากข้อความแล้วก็ชუმรอเวลาที่โทมิซาวะ เทชิฮารุ พ่อของตนเดินกลับบ้านพักและที่ทราบเหตุการณ์ทั้งหมดเนื่องจากติดเครื่องดักฟังไว้ในนาฬิกาข้อมือเป็นเหตุผล ที่คนร้ายต้องนำมันไปด้วยเพื่อไม่ให้เหลือหลักฐานและยังเป็นคนทำให้เครื่องรับสัญญาณดาวเทียมที่บ้านพักเสีย สุดท้ายแล้วคนร้ายก็รับสารภาพว่าตนเองเป็นคนลงมือฆ่า เนื่องจากต้องการมรดกเพราะไม่มีเงินและตงงาน เมื่อได้ทราบความจริงว่าพ่อของตนใช้อิทธิพลกดดันให้สำนักพิมพ์ ไม่ป้อนงานเพราะอยากให้ลูกชายไปทำงานที่บริษัทและตั้งใจโยนความคิดให้น้องชายของตนเอง

2. คดีฆาตกรรมบริษัทเงินกู้

โมริ โคโกโร่ นักเล่นไพ่คนกระจอกกับกลุ่มเพื่อนซึ่งพาโคนันและ โมริ รัน มาด้วย เพื่อนของโมริได้ชวน นายฮิเดะ มิซึฮิโร ผู้จัดการบริษัทฮิเดะการเงินมาร่วมเล่นด้วย ซึ่งนาย ฮิเดะ ตอบรับคำชวนและบอกว่าอีก 30 นาทีจะเดินทางมา เมื่อเวลาผ่านไป 30 นาทีเขาก็ยังไม่ปรากฏตัว ด้วยความสงสัยทั้งหมดจึงเดินทางไปที่บริษัทขณะที่รออยู่หน้าบริษัทก็พบกับ นินามิซาวะ ชิซาโยชิ พนักงานของบริษัทกลับมาที่บริษัทเนื่องจากลืมโทรศัพท์มือถือไว้ เมื่อเข้าไปที่ห้องของผู้จัดการก็พบว่า นายฮิเดะ มิซึฮิโร ได้เสียชีวิตแล้ว

เมื่อตำรวจเดินทางมาถึงและตรวจสอบที่เกิดเหตุพบว่า สาเหตุการเสียชีวิตคือระบบหายใจเป็นอัมพาตเนื่องจากได้รับพิษโปแตสเซียมโซเดียมไนต์ สันนิษฐานเวลาตายประมาณ 19 นาฬิกา ถึง 20 นาฬิกา

เพื่อนที่ร่วมเล่นไพนกกระจอกกับโมริให้การว่าเมื่อเวลา 19 นาฬิกา 30 นาที ผู้ตายยังมีชีวิตอยู่ เนื่องจากเขา โทรศัทพ์มาชวนผู้ตายไปร่วมเล่นไพนกกระจอก โคนันจึงแนะนำให้ทางตำรวจตรวจดูกล้องวงจรปิดที่ติดไว้ ทางเข้าบริษัท หลังจากดูภาพในกล้องวงจรปิดแล้วพบว่า เมื่อเวลา 19 นาฬิกา 4 นาที พนักงานทุกคนออกจากบริษัทเพื่อกลับบ้าน เหลือเพียง นายอิตะ มิซึอิโร เป็นผู้ถือคูปองบริษัทด้วยตัวเองและกลับเข้าห้องเพื่อนับเงินและ 2 ชั่วโมงต่อมาโมริ โคโกโร่และกลุ่มเพื่อนก็เข้ามาที่บริษัท ตำรวจจึงให้ตามพนักงานอีก 2 คนมา พบในข้อหาตกเป็นผู้ต้องสงสัยคือ ฟุจิอิ ทากาโอะ และ ออิโนะ อิโรชิ

จากสภาพที่เกิดเหตุที่น่าสงสัยคือมีธนบัตรกระจายอยู่ทั่วห้อง ทำให้โคนันเริ่มหาสาเหตุการตายที่แท้จริงโดยเริ่มจากสอบถามพนักงานถึงลักษณะนิสัยของผู้ตายทราบว่าผู้ตายมีนิสัยชอบคลี่เงินเป็นรูปพัด และเอานิ้วโป้งขวาแตะน้ำลายที่ลิ้นเพื่ อสะควกต่อการนับเงิน ความน่าสงสัยจึงตกอยู่ที่ผู้นำเงินมาให้ผู้ตายนั่นก็คือ ออิโนะ อิโรชิ โดยโมริ โคโกโร่ กล่าวหาว่า นายออิโนะ อิโรชิ นำพินมาทาที่ธนบัตรจำนวนหนึ่ง เมื่อผู้ตายนับเงินไปได้ซักพักจะทำให้พินติดที่นิ้วผู้ตาย และเมื่อนำนิ้วโป้งไปแตะน้ำลายอีกครั้งก็จะทำให้พินเข้าสู่ตัวผู้ตายเป็นเหตุให้เสียชีวิต ตำรวจตรวจสอบธนบัตรทั้งหมดพบปฏิกิริยาพินเป็นรูปรอยนิ้วมือของผู้ตายคาดว่าน่าจะเป็นเพราะผู้ตายนำนิ้วที่ติดพินมาจับ และนอกจากพินที่นิ้วมือผู้ตายและธนบัตรบางส่วนแล้วยังตรวจพบที่ลูกบิดประตูด้านในและที่กลอนประตูเหนือ อลูมิเนียม โดยลักษณะที่ตรวจพบเป็นรอยนิ้วมือ คาดว่าเป็นช่วงเวลาหลังจากผู้ตายไปจับพินมาแล้วจากจุดที่ตรวจพบปฏิกิริยาพิน โคนันคาดการณ์ได้ว่าผู้ตายอาจจะออกไปนอกห้องเพื่อสัมผัสสิ่งของบางอย่างที่เคลือบพินอยู่แล้วจึงกลับเข้ามาและถือคูปอง สิ่งที่น่าสงสัยคือผู้ตายจับอะไรและด้วยเหตุผลใดถึงต้องจับ เมื่อตรวจหาพินทั่วทั้งบริษัทก็ไม่พบพินที่ติดอยู่บริเวณอื่น ซึ่งไปทดสอบซีเอ็มไอในน้ำเป็นสารพินที่ไม่สามารถเช็ดออกได้ง่ายๆ ทางตำรวจจึงเริ่มการตรวจสอบสิ่งของในตัวผู้ต้องสงสัยทั้ง 3 คน โดยเริ่มจาก นินามิซาวะ อิซาโยชิ ตรวจพบกระเป๋าสดางค์ นาฬิกา กุญแจบ้าน สมุดบันทึก และผ้าเช็ดหน้า สิ่งของที่ตรวจพบได้จาก ฟุจิอิ ทากาโอะ คือ กุญแจบ้าน นาฬิกา กระเป๋าสดางค์ บุหรี่ ไฟแช็กและผ้าเช็ดหน้าสิ่งของที่ตรวจพบได้จาก ออิโนะ อิโรชิ คือ กระเป๋าสดางค์ นาฬิกา กุญแจรถ กุญแจบ้าน ซองทิชชูและผ้าเช็ดหน้าซึ่งผ้า เช็ดหน้าของทั้ง 3 มีความชื้นเล็กน้อย แต่ผลจากการตรวจสอบหาสารพินของผู้ต้องสงสัยทั้ง 3 คน ไม่พบพินอยู่ที่สิ่งของชิ้นใดเลย ในขณะที่นั้นโคนันได้สังเกตเห็นความผิดปกติบางอย่างจาก 1 ใน 3 ของผู้ต้องสงสัยบวกกับพฤติกรรมของผู้ต้องสงสัยทำให้โคนันทราบตัวคนร้ายได้ทันที

หลังจากรู้ตัวคนร้าย วิเคราะห์วิธีการและพบหลักฐาน โคนันก็เริ่มคลี่คลายคดี โดยวิธีการของคนร้ายคือ หลอกล่อให้ผู้ตายออกไปนอกห้องเพื่อสัมผัสของบางอย่างที่มีพินเคลือบอยู่โดยอาศัยนิสัยประจำตัวของผู้ตายคือการเลี่ยนนิ้วมือ ซึ่งในกรณีนี้ นายนินามิซาวะ ไม่สามารถลงมือได้ เนื่องจากเขามีนิสัยชอบกัดเล็บ

เช่นเดียวกับผู้ตาย และนายอีโนะ ผู้ซึ่งกังวลอยู่กับเครื่องคอมพิวเตอร์มาตั้งแต่แรกก็ไม่ใช่นายร้ายเพราะหาก ทาพิชไว้ที่ปุ่มเปิดเครื่อง ก็ไม่สามารถคาดเดาได้ว่าผู้ตายจะใช้นิ้วใดเปิดเครื่อง ดังนั้นจึงเหลือผู้ต้องสงสัย เพียงคนเดียวคือ ฟุ จิอิ ทากาโอะ เธอทาพิชไว้บนสิ่งของที่ต้องใช้นิ้วโป้งขวาตะ โดยไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ นั่นก็คือที่เปิดปิดเตาแก๊ส เธอทาพิชไว้บนที่เปิดปิดเตาและตั้งกาน้ำไว้ เมื่อน้ำเดือดจนถึงจุดสูงสุดและส่ง เสียงร้องเตือนผู้ตายจึงรีบไปปิดด้วยความตกใจ หลังจากนั้นก็กลับเข้าห้องและสั อคประตุ จึงทำให้พิชติดอยู่ บริเวณที่ล็อคประตูด้วย พฤติกรรมที่ทำให้โคนันสงสัยคือระหว่างการตรวจสอบเธอใช้เตาแก๊สเพื่อชงชา แต่ แท้จริงแล้วต้องการจะเช็ดพิชออกนั่นเอง หลักฐานที่ยืนยันว่าเธอเป็นคนร้ายคือการใช้ทิชเชอร์ไอ โอดีนหยด ลงบนผ้าเช็ดหน้าของเธอ ผลที่ได้คือสีน้ำตาลของทิชเชอร์ไอ โอดีนหายไปเป็นสีขาวของผ้าเช็ดหน้าซึ่งก็คือ เธอใช้สารฟอกขาวล้างพิชโปแตสเซียมไซนาไนต์ ที่ติดอยู่ที่เตาและยังคงติดอยู่ที่ผ้าเช็ดหน้าของเธอ ท้ายที่สุดแล้วคนร้ายยอมสารภาพผิดว่าเธอฆ่าผู้ตายเนื่องจากคนรักของเธอเคยมาขโมยเงินจากผู้ตายและไม่มีเงิน ใช้นี้จึงผูกคอตาย ที่ ทำให้เธอแค้นคือเงินที่คนรักของเธอขโมยไปก็เพื่อรักษาอาการป่วยโรคหัวใจของเธอ นั่นเอง

3. คดีฆาตกรรมสัตว์ประหลาดโกเมล่า

ดอกเตอร์อาคาสะพา โคนันและเพื่อนมาชมการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง โกเมล่า และได้พบกับ มิกามิ ไคสุเกะ ผู้กำกับภาพยนตร์ที่เป็นเพื่อนกับดอกเตอร์อาคาสะ ทุก คนได้พบกับทีมงานและนักแสดงอีกหลายคน ซึ่งการถ่ายทำในวันนี้เป็นฉากและตอนสุดท้ายของโกเมล่า เนื่องจากโปรดิวเซอร์ภาพยนตร์ นาย คาเมอิ โอซามะ จะไม่ทำภาคต่อเพราะคิดว่าเป็นหนังที่ล้มเหลวที่ฉายมาตลอดระยะเวลา 10 ปี

หลังจากพักการถ่ายทำ มัทซึอิ ชูโง ผู้แสดง เป็นโกเมล่าอาสาพา โคนันและเพื่อนๆ เดินเที่ยวชมโรง ถ่ายทำภาพยนตร์และทีมงานคนอื่นๆ ไปชมผลงานโกเมล่าที่ตัดต่อเสร็จแล้วที่ห้องพรีวิว ขณะที่มัทซึอิ ชูโง นำของที่ใช้ประกอบฉากและอุปกรณ์การแสดงมาให้เด็กๆ เขาถูกทำร้ายโดยคนที่ใส่ชุด โกเมล่าและ หลบหนีไป เมื่อ โคนันและเพื่อนวิ่งตามไปที่ห้องสตูดิโอก็พบโปรดิวเซอร์คาเมอิ โอซามะ ยืนอยู่ในห้องถ่าย ทำ ทันใดนั้นเขาก็ถูกโกเมล่าทำร้ายโดยใช้มีดแทงเข้าที่ท้องจนเสียชีวิต เมื่อ โคนันวิ่งไปถึงที่เกิดเหตุก็พบ เพียงแต่รอยเท้าของโกเมล่าที่เลอะจากกระป๋องสีที่ทำลึ้มไว้ เมื่อวิ่งตามไปที่ชนกับ ซากางุจิ โทโมมิ นักแสดง หญิงตรงประตู พบเพียงหางและรอยเท้าตามทางเดินไปทางขึ้นคาดฟ้า เมื่อ โคนันวิ่งตามไปอย่างกระชั้นชิด ไปถึงที่คาดฟ้ากลับไม่พบอะไร กลับพบว่าร่างโกเมล่านั้นตกลงไปข้างล่างพร้อมกับ ไฟไหม้ที่ตัวแต่เมื่อ ตรวจสอบแล้วกลับไม่มีคนอยู่ในชุดโกเมล่า

เมื่อตำรวจเดินทางมาถึงและตรวจสอบที่เกิดเหตุ โคนัน ได้เล่าเหตุการณ์ทั้งหมดให้สารวัตรเมงูระฟัง นอกจากชุด โกเมล่าที่มีรอยเลือดเปื้อนนั้นยังพบอาวุธที่ใช้สังหารตกอยู่ใกล้ๆ แต่ไม่พบตัวคนร้าย ตำรวจจึง สอบปากคำผู้กำกับถึงช่วงเวลาที่เกิดเหตุ คาเมอิ โอซามะเขาให้การว่าตนตรวจ ทานบทภาพยนตร์อยู่คนเดียว ภายในห้อง มัทซึอิ ชูโง ผู้แสดงเป็น โกเมล่าให้การว่าในขณะที่เข้ามาในห้องเก็บของก็พบกับคนร้ายใส่ชุด โกเมล่าและถูกทำร้ายในทันที ซึ่งแผลที่ถูกทำร้ายที่ขาอ่อนข้างซ้าย จึงไม่น่าจะเป็นคนร้ายได้ ซากางุจิ โทโมมิ นักแสดงหญิงให้การว่า ช่วงที่เธอเดินชนกับคนร้ายในชุด โกเมล่า ไม่สังเกตเห็นว่าข้างในเป็นใครเห็นเพียงท่า เดินที่ดูลำบากเหมือนคนที่ไม่ชินกับชุด ซึ่งชุด โกเมล่าเป็นชุดที่มัทซึอิใส่หากเป็นคนอื่นใส่ก็คงจะไม่ชิน และ นอกจากผู้ต้องสงสัยทั้ง 3 คนนี้ทุกคนก็อยู่ที่ห้องพรีวิวและมีหลักฐานที่อยู่กันทุกคน

หลังจากฟังคำให้การ โคนันก็เริ่มหาตัวคนร้ายจากการวิเคราะห์สถานการณ์ สิ่งที่น่าสงสัยคือคนร้าย หายตัวไปได้อย่างไร ในขณะที่โคนันกำลังหาคำตอบของสิ่งที่สงสัยและเดินไปตามทางที่เกิดเหตุก็ สังเกตเห็นสิ่งผิดปกติตรงทางเดินขึ้นคาดฟ้าซึ่งจริงๆ แล้วคนร้ายไม่ได้เดินขึ้นคาดฟ้า แต่เดินลงบันไดและทิ้ง ชุดลงไปทางหน้าต่างของห้องเก็บของ เมื่อได้ทราบอุบายของคนร้ายแล้ว โคนันจึงกลับไปสตูดิโอเพื่อหา ตัวคนร้าย ขณะที่เรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำซึ่งเป็นของปลอมไม่สามารถนำมาทำร้ายคนได้แต่โคนันกลับ ถูกอุปกรณ์ในกล่องขนาดนี้ ทำให้เขาคาดเดาตัวคนร้ายได้

แผนการของคนร้ายคือสร้างรอยเท้าให้คนเดินตามไปจนถึงบันไดขึ้นคาดฟ้า แต่จริงๆ แล้วรอยเท้า ตรงบันไดขึ้นคาดฟ้าเป็นเพียงรอยเท้าที่คนร้ายทำไว้ก่อนหน้านั้นเพื่อเป็นการลวงตาให้ทุกคนเข้าใจผิด ว่า คนร้ายเดินขึ้นไปบนคาดฟ้า หลังจากคนร้ายเดินมาถึงมุมตรงหน้าบันไดก็รีบถ อดชุดออกและวิ่งลงบันไดไป ยังห้องที่อยู่ข้างล่าง จุดไฟเผาชุด แล้วโยนลงมาข้างล่างทางหน้าต่าง และคำให้การของซากางุจิ โทโมมิ ก็ เป็นการแก้ต่างให้คนร้ายเพื่อให้พ้นความผิด เนื่องจากช่วงที่เธอเดินชนกับคนร้ายนั้นเธอก็ทราบได้ทันทีว่า เป็นใคร คนร้ายก็คือ มัทซึอิ ชูโง ผู้ แสดงเป็น โกเมล่า นั่นเอง ซึ่งจริงๆ แล้วบาดแผลที่เกิดขึ้นจากการถูกทำ ร้ายในตอนแรกเกิดขึ้นจากการใช้เลือดและมีปลอมที่ใช้ในการถ่ายทำ เมื่อฆ่าผู้ตายและสร้างอุบายรอยเท้า เสร็จแล้วก็นำมิดทำร้ายร่างกายเพื่อให้บาดเจ็บจริง ให้ตัวเองหลุดจากการตกเป็นผู้ต้องสงสัย และที่ ต้องเผา ชุดนั้นก็เพื่อทำลายหลักฐานที่จะสามารถสืบได้ว่าตนเป็นผู้สวมชุดนั้น หลักฐานที่แสดงว่าเขาคือคนร้ายก็คือ มิดอีกเล่มที่เขาใช้ทำร้ายตัวเองอยู่ในกล่องอุปกรณ์ประกอบฉากที่โคนันพบ ท้ายที่สุดแล้วคนร้ายก็ยอม สารภาพผิดและยอมรับว่าเหตุจูงใจมาจากผู้ตายเอ่ยปากจะไม่ทำ ภาคต่อของภาพยนตร์เรื่องนี้ ซึ่งตนผูกพัน กับตัวละครตัวนี้เป็นเวลา 10 ปีจึงไม่อยากให้ตัวละครตัวนี้หายไป เป็นเหตุให้ตัดสินใจฆาตกรรมในครั้งนี้

4. คติฆาตกรรมนักดำน้ำ

โมริ โคโกโร่ รั้น และโคนันมาเที่ยวพักผ่อนที่อิสึ ได้เจอกับคิซากิ เอรึ แม่ของรั้น ซึ่งเป็นการวางแผนให้พ่อกับแม่ของตนมาพบกันของรั้นนั่นเอง อีกทั้งยังได้พบกับ โทคะ คิวาโกะ , มัทซึซากิ ฮารุมิ , คา วาซึ คุนิโอะ และมัทซึซากิ มาซาฮิโกะ นักศึกษาที่ชื่นชมผลงานการสืบสวนของโมริ โคโกโร่ พวกเขาจึงได้ ชักชวนทั้งหมดไปทานอาหารร่วมกัน ระหว่างรับประทานอาหารและพูดคุยกันนั้น ได้ทราบพวกเขาเป็น สมาชิกชมรมดำน้ำของมหาวิทยาลัย และคิวาโกะกับมาซาฮิโกะ ที่เป็นเพื่อนสนิทกันตั้งแต่เด็กก็กำลังจะ แต่งงานกันในอาทิตย์ที่จะถึงนี้

หลังจากรับประทานอาหารและดื่มกันเล็กน้อย โทคะ คิวาโกะ ก็เตรียมตัวที่จะลงไปดำช้อนอกทะเล ทั่วๆ ที่กระแสน้ำพัดแรง และเพื่อนๆ ห้ามปรามไว้แต่เธอก็ยังยืนยันที่จะลงไปดำน้ำ โดยฝากให้ฮารุมิไปเอา ผ้าขนหนูให้ที่ห้อง เวลาผ่านไปซักพักฮารุมิเห็นคิวาโกะ โบกมือให้แต่เมื่อมองดีๆ แล้วเธอกำลังจะจมน้ำ ทันทีที่เห็นดังนั้นมาซาฮิโกะคู่มั่นของเธอก็รีบวิ่งลงทะเลเพื่อไปช่วย แต่แล้วกลับถูกเพื่อนยี้ งไว้เนื่องจาก เขาว่าน้ำไม่เป็น ในขณะที่ทุกคนกำลังช่วยเหลือคิวาโกะอยู่นั้น รั้น ได้เห็นงูทะเลอยู่บริเวณที่คิวาโกะจมน้ำ เมื่อนำตัวเธอขึ้นฝั่ง จึงพบว่าเธอถูกงูทะเลกัดเข้าที่มือซ้าย ทุกคนต่างเร่งปฐมพยาบาลเบื้องต้นโดยนำ ผ้าเช็ดหน้าผูกที่เหนือแผล ดูดพิษ และนำน้ำชา มาราดที่ตัวแผลเพราะสารพิษในน้ำชาสามารถล้างแผลงูทะเลกัดได้ดีและพาตัวเธอส่ง โรงพยาบาลเพื่อหาชนิดของงูและต้องแจ้งกับทางโรงพยาบาล รั้นจึงกลับไป ดูอัลบั้มรูปที่โรงแรมและทราบว่าที่กัดคิวาโกะนั้นคือ งูทะเลเอราบุ ซึ่งจริงๆ แล้วไม่สามารถพบบริเวณ ทะเลแถบอิสึและเป็นงู ที่รักสงบไม่ทำร้ายใครก่อนเมื่อทราบดังนั้นทำให้โคนันเริ่มตั้งข้อสงสัย โดยเริ่มจาก บริเวณรอยเขียวที่เห็นซึ่งไม่ใช่รอยที่ปกติแต่เป็นความงใจทำขึ้น

ในช่วงเวลานั้นทางโรงพยาบาลได้โทรมาแจ้งให้นำบัตรประกันสุขภาพของผู้ป่วยไปที่โรงพยาบาล คิวาโกะและมิฮารุพักอยู่ห้อง เดียวกันแต่มิฮารุกลับลืมคีย์การ์ดเข้าห้องจึงต้องให้พนักงานมาช่วยเปิดให้เมื่อ เข้าไปในห้องแล้วก็พบว่าเธอลืมของทุกอย่างวางไว้บนเตียง ระหว่างนั้น โคนัน ได้ถามถึงความสัมพันธ์ของ พวกเขาแต่ละคนและได้ทราบว่า คิวาโกะและฮารุมิ เป็นรุ่นน้องในชมรมและคิวาโกะสนิทสนมกับพี่ใน ชมรมทุกคนมาตั้งแต่เด็ก เมื่อ ได้บัตรประกันสุขภาพแล้วทุกคนก็เดินทาง ไปที่โรงพยาบาล

จากคำบอกเล่าของความสัมพันธ์พร้อมทั้งสถานการณ์หลายอย่างทำให้โคนันปักใจเชื่อว่าคนร้ายคือ ใครจึงเริ่มต้นการคลีคลายคดี โดยเริ่มอธิบายถึงแผนการของคนร้าย เนื่องจากปากของงูทะเลเล็กมาก หากกัด คนก็กัดได้เฉพาะส่วนเล็กๆ เช่นปลายนิ้ว แต่บริเวณที่คิวาโกะถูกกัดไม่น่าจะเป็นไปได้ดูเป็นการจงใจ วิธีการ คือเมื่อเห็นคิวาโกะจมน้ำก็ทำที่เข้าไปช่วยแล้วนำงูออกมาบีบปากงูให้อ้าและนำไปกัดที่มือ ซึ่งคนร้ายก็คือ

มัชฌิมา สารี หักฐานคือ การจมน้ำของคิวกะโละไม่ ไรเรื่องบังเอิญแต่เป็นการตั้งใจเพื่ออยากรู้ความรู้สึก ลึกๆ ในใจของมาซาโกะคู่หมั้นของเธอว่าเธอซึ่งว่ายน้ำไม่เป็นจะกล้าเข้ามาช่วยเธอโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของตัวเองหรือเปล่า สิ่งที่ยืนยันเรื่องนี้ก็คือหลังจากที่ช่วยเธอขึ้นฝั่งมาแล้วและเห็นว่ามาซาโกะ คู่หมั้นตั้งใจที่จะลงไปช่วยในตอนแรก เธอก็พิมพ์ออกมาว่าสบายใจแล้ว การวางแผนนี้จะต้องมีผู้ช่วย เพื่อให้คนที่อยู่บนฝั่งเห็นว่าเธอกำลังจะจมน้ำ คนคนนั้นก็คือ มัชฌิมา สารี คนร้ายนั่นเอง ตอนที่กลับไป เอาผ้าขนหนูที่ห้องพักเธอก็นำของในกระเป๋าคาดเอวออกและเอาถุงทะเลที่ซ่อนไว้ใส่กระเป๋าแทน เมื่อกลับมา ที่หาดและได้โอกาสเหมาะก็หันไปส่งสัญญาณให้คิวกะโละแกล้งทำเป็นจมน้ำและนำไปก่คิวกะโละตอนที่ ทำที่เข้าไปช่วย หลักฐานคือถุงที่ลอยหายไปในทะเล แต่หลักฐานที่ยังเหลืออยู่ก็คือ เทปที่ใช้ขีดหัวของถุงทะเล ไว้กับกระเป๋าคาดเอว จากข้อกล่าวหาและการอธิบายเหตุการณ์ทั้งหมดก็ทำให้สาริรู้สึกผิด สุดท้ายแล้วเธอก็ ยอมรับผิดและสารภาพว่าเหตุจูงใจคือเธอชอบมาซาโกะมาตั้งแต่ .5 ยิ่งเจ็บใจเมื่อเห็นคิวกะโละกับมาซาโกะ อยู่ด้วยกัน ยิ่งไปกว่านั้นเธอช็อคกับเรื่องทั้งหมดที่ทั้งคู่จะแต่งงานกันทำให้เธอคิดว่าแผนการที่คิวกะโละวางแผนไว้ เป็นการเขยื้อยเธอ ทั้งๆ ที่คิวกะโละก็รู้ว่าเธอรู้สึกยังไงต่อมาซาโกะ

เนื่องจากการปฐมพยาบาลที่ถูกต้อง หลังจากนั้นไม่นานคิวกะโละก็ฟื้นตัว เมื่อพบกับสาริเธอก็กล่าว ขอโทษกับการกระทำที่เธอไม่ทันคิดและบอกว่าเธอไม่รู้มาก่อนจริงๆ ว่าสาริรู้สึกยังไงกับมาซาโกะ และ เธอคิดว่าการที่เธอถูกกักนั้นมันคงเป็นบทลงโทษที่เธอคิดจะลงใจคน

5. คดีฆาตกรรมชายที่ถูกฆ่าตาย 4 ครั้ง

ผู้หมวดยามามุระมาขอความช่วยเหลือ โมริ โคโกโร่ ให้ช่วยสืบหาตัวคนร้ายที่แท้จริงในคดีที่เขา รับผิดชอบ คือ โคมิยามะ ไทจิ อายุ 58 ปี นักแสดงชื่อดัง ได้ถูกฆ่าตายเมื่อ 3 วันก่อน และสิ่งที่ทำให้หมวดยามามุระลำบากใจจนต้องมาขอความช่วยเหลือจาก โมริ โคโกโร่ นั้นคือมีผู้ออกมายอมรับว่าเป็นคนร้ายถึง 3 คน

คดีเกิดขึ้นเมื่อ 3 วันก่อนประมาณ 2 ชั่วโมงก่อนที่การแสดงรอบสุดท้ายของผู้ตายจะเริ่มต้นขึ้น พบศพผู้ตายในห้องโดยสันนิษฐานเวลาตายคือ 2 ชั่วโมงก่อนที่จะพบศพ ที่ศีรษะมีร่องรอยถูกกระแทกด้วยของไม่มีคม จึงคาดว่าเป็นการฆาตกรรมเมื่อส่งศพไปพิสูจน์ที่นิติเวชและสอบปากคำผู้ต้องสงสัย 3 คนเป็นนักแสดงที่พักอยู่บริเวณห้องพักของผู้ตาย ได้แก่ คนแรกคือ คะชิมัตะ เคน โง นักแสดงที่มีความใฝ่ฝันอยากเล่นบทนักแสดงนำที่ผู้ตายแสดงอยู่ตลอดระยะเวลา 10 ปี คนที่สองคือ นิคุระ โยมิโกะ เธอมีปัญหาส่วนตัวกับผู้ตายคือถูกผู้ตายตามติดอยู่ตลอดเวลา คนสุดท้าย โอิชิโนะ ฮารุกิ เขามีใจให้กับนิคุระ โยมิโกะ และไม่พอใจเมื่อเห็นผู้ตายคอยตามติดโยมิโกะเมื่อตำรวจสอบปากคำผู้ต้องสงสัยทั้ง 3 คน

คะชิมัตตะ เคนโง ให้การว่าช่วงเวลาเกิดเหตุผู้ตายเข้ามาในห้องแต่งตัวของเขาด้วยท่าที่เดินเซไปมา คล้ายกับมีนเมา ขณะที่เขากำลังอ่านบทตัวแสดงหลักซึ่งเป็นบทของผู้ตายก็ทำให้ผู้ตายเกิดอารมณ์ฉุนเฉียว หนีบทและบอกว่าคนอย่างเขาไม่มีโอกาสไป คัดเล่นบทสำคัญอย่างผู้ตายแน่นอน เมื่อได้ยินดังนั้น คะชิมัตตะ เคนโง จึงโมโหขาดสติหิบบแจกันในห้องทูลงที่หัวผู้ตายและลากผู้ตายไปที่ห้องแต่งตัวของเขาเพื่อโยน ความผิดให้กับภรรยาเนื่องจากช่วงนี้ผู้ตายกับภรรยามีปัญหากันอยู่

โซชิโนะ ฮารุยุกิ ให้การว่าผู้ตายเข้ามาในห้องแต่งตัวของเขาและโวยวายพร้อมทั้งพูดจาข่มขู่ว่า นิคุระ โยมิโกะ เป็นของเขาและจะไม่ยอมยกเธอให้ใครเป็นอันขาด ด้วยความโมโหเขาเลยหิบบแจกันทูลงที่ หัวของผู้ตายและลากผู้ตายกลับไปห้อง

นิคุระ โยมิโกะ ให้การว่าในขณะที่ผู้ตายเข้ามาในห้องแต่งตัวของเธอและพยายามจะขึ้นใจเธอด้วยความตกใจและพยายามป้องกันตัวเธอจึงหิบบแจกันในห้องทูลงที่หัวของผู้ตายและวิ่งหนีไป

จากคำให้การของทั้ง 3 คนและการตรวจสอบแจกันทั้ง 3 ใบพบว่ามีย่องรอยว่าถูกใช้ทูลงผู้ตายทุกใบจริงๆ เอกสารประกอบคดีและรูปถ่ายที่หมวดยามามูระนำมาให้โมริตรวจสอบ เมื่อโคโนันได้เห็นภาพถ่ายของศพก็เกิดความสงสัย เนื่องจากลักษณะการตายอยู่ในท่ากุ่มหน้าอกแทนที่จะกุ่มศีรษะ และยังไปกว่านั้น ผลจากนิติเวชสรุปว่าสาเหตุการตายมาจากหัวใจวายและบาดแผลที่ศีรษะไม่รุนแรงขนาดเสียชีวิตได้ โดยสอบถามจากโปรคิวเซอร์ของผู้เสียชีวิตให้การว่าตอนเช้าของวันที่เกิดเหตุ ผู้ตายมีอาการหัวใจกำเริบ และเมื่อทานยาไปอาการก็ทุเลาลง จึงสันนิษฐานว่าหลังจากที่ผู้ตายถูกตีที่ศีรษะอาการโรคหัวใจก็กำเริบและ ตลับยาที่ผู้ตายห้อยคออยู่ตลอดนั้นไม่มียาเหลืออยู่ จึงเป็นเหตุให้เสียชีวิต การวิเคราะห์ของผู้หมวดยามามูระ และโมริ โคโกโร่ มีสิ่งน่าสงสัยหลายอย่าง เช่น ไม่มีความเป็นไปได้ที่ผู้ป่วยโรคหัวใจจะปล่อยให้ยาที่สำคัญของชีวิตหมดลงได้

เมื่อเดินทางมาพบผู้ต้องสงสัยทั้ง 3 และภรรยาของผู้ตาย โคโนันจึงหาข้อมูลเพิ่มเติมจากเพื่อนสนิท ผู้ตายที่เป็นผู้พบศพคนแรก ได้ทราบว่าช่วงเช้าที่ผู้ตายมีอาการกำเริบในตลับยาเหลือยาอยู่ 3 เม็ด จึงทำให้โคโนันมั่นใจว่าสาเหตุการตายไม่ได้มาจากบาดแผลที่ศีรษะอย่างแน่นอน เมื่อทราบสาเหตุของการเสียชีวิต และตัวคนร้ายที่เป็นเหตุให้ผู้ตายเสียชีวิต โคโนันจึงเริ่มคลี่คลายคดีโดยเรียงลำดับสถานการณ์ใหม่จาก คำให้การคนผู้ต้องสงสัยทั้งสาม เริ่มจาก คะชิมัตตะ เคนโง ให้การว่าผู้ตายเข้ามาในห้องแต่งตัวของเขาด้วย ท่าที่เดินเซไปมาคล้ายกับมีนเมา ซึ่งผู้ตายป่วยเป็นโรคหัวใจไม่น่าจะดื่มเหล้าได้และที่เดินเซน่าจะมาจากถูก ทูลงศีรษะมาก่อนหน้านั้นและท่าทางโวยวายพร้อมทั้งพูดจาข่มขู่จากคำให้การของ โซชิโนะ ฮารุยุกิ ซึ่งไม่มี เหตุผลที่อยู่ๆ เขาจะไม่พอใจและโวยวายขึ้นมาถ้าหากไม่โมโหมาก่อนหน้านั้นและจากคำให้การของ นิคุระ โยมิโกะสรุปได้ว่าผู้ตายตั้งใจเข้าไปที่ห้องของ นิคุระ โยมิโกะ เป็นอันดับแรกเพื่อที่จะลวนลามเธอแต่ก็ถูก

เธอปฏิเสธและทบทวน โยมิโกะคิดว่าเขาตายแล้ว จึงวิ่งหนีออกจากที่เกิดเหตุ หลังจากนั้นไม่นานเขาก็ฟื้นขึ้นมาด้วยความโกรธจึงเข้าไปที่ห้องแต่งตัวของ โสชิโนะ ฮารุกิ เพราะคิดว่าที่ถูกโยมิโกะปฏิเสธเป็นเพราะ โสชิโนะ และถูกทบทวนอีกครั้ง สุดท้ายแล้วผู้ตายก็เข้าไปที่ห้องของ คะซึมาตะ และถูกทบทวนเป็นครั้งที่ 3 แต่ก็ยังไม่เสียชีวิตโดยทันที จากคำให้การของกะซึมาตะ ที่บอกว่าเขาลากผู้ตายไปที่ห้อง ลักษณะการตายของศพจึงควรที่จะมีลักษณะยกมือขึ้นแต่ในสภาพที่เกิดเหตุผู้ตายใช้มือกุมหน้าอก เนื่องจากผู้ตายฟื้นขึ้นมาเป็นครั้งที่สามแต่ขณะนั้นกลับมีอาการ โรคหัวใจกำเริบ

โคนันจึงรวบรวมข้อมูลทั้งหมดและวิเคราะห์สถานการณ์พร้อมทั้งผลสรุปการตายได้ว่าขณะที่ผู้ตายมีอาการโรคหัวใจกำเริบนั้นคาดว่าในตลับยาเหลือยาอยู่เพียงหนึ่งเม็ดและเขาก็ทานเข้าไปแต่ยามัดนั้นไม่ใช่ยาโรคหัวใจ คนร้ายในคดีนี้คือ ภรรยาของผู้ตาย ที่เปลี่ยนยาในตลับของผู้ตาย ขณะที่ผู้ตายอาบน้ำ เนื่องจากผู้ตายพกตลับยาติดตัวตลอดเวลาผู้ต้องสงสัยคนอื่นจึงไม่สามารถสับเปลี่ยนยาได้ และผลการพิสูจน์ในตลับยาก็คงพบว่าเคยมียาโรคกระเพาะของภรรยาผู้ตายใส่ไว้ จากข้อกล่าวหาทั้งหมดคนร้ายจึงสรุปสภาพว่าทุกอย่าง เป็นความจริง เหตุจูงใจมาจากพหุหลังเธอมี ปัญหากับผู้ตายบ่อยครั้งและนิสัยเจ้าชู้ของผู้ตายทำให้เธอ ตัดสินใจลงมือเพื่อต้องการมรดก

2. หลักการคิดวิเคราะห์

การสังเกต

การสังเกตเป็นเก็บข้อมูลโดยใช้สายตาในการรับรู้ปรากฏการณ์ โดยมีการวางแผนการสังเกตอย่างเป็นระบบและบันทึกข้อมูลที่สังเกตได้ การสังเกตต้องมีความตั้งใจ (Attention) เพื่อให้ได้ผลที่ดีที่สุดผู้สังเกตจะต้องมีความตั้งใจและสนใจเฉพาะเรื่องที่กำลังสังเกต รวมทั้งพยายามตัดอคติหรือความลำเอียงต่างๆ ออกไป ประกอบกับประสาทสัมผัส (Sensation) คือ ประสิทธิภาพและความนิยมของประสาทสัมผัส รวมไปถึงการรับรู้ (Perception) ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสามารถของผู้สังเกต ผู้ที่มีประสบการณ์และมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่กำลังศึกษาย่อมจะรับรู้และสามารถทำความเข้าใจกับเรื่องที่กำลังสังเกตได้ดี โดยการสังเกตมีรูปแบบของการเข้าร่วมในการสังเกต ได้แก่ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การสังเกตที่ผู้สังเกตเข้าไปอยู่ร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งจะทำให้ได้รายละเอียดหรือข้อมูลที่แน่นอนถูกต้องชัดเจน และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม หมายถึง การสังเกตที่ผู้สังเกตไม่ได้เข้าไปร่วมในกิจกรรมนั้นๆ แต่เฝ้าดูอยู่ห่างๆ และสามารถที่จะจดบันทึกรายละเอียดของสิ่งที่ต้องการสังเกตได้

หลักการเหตุและผล

การหาเหตุและผล เมื่อกล่าวถึงสิ่งของสองสิ่งหรือเหตุการณ์สองเหตุการณ์จะต้องมีความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้องกัน อาจไม่ได้อยู่ในกระบวนการเป็นเหตุและผลกันแต่หากรู้สาเหตุและเข้าใจกฎของธรรมชาติที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ก็จะสมารถคาดการณ์ได้ว่าเหตุหนึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดผลกล่าวได้ว่าการเข้าใจกฎของของธรรมชาติ เกิดได้จากวิธีการทดสอบซ้ำๆ เพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าจะได้ผลในแบบเดียวกัน ซึ่งเป็นการใช้เหตุผลอย่างหนึ่ง เรียกว่า วิธีการแบบอุปนัย (Induction) คือการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนมั่นใจว่าในครั้งต่อไปจะได้ผลเป็นเช่นเดิม และต้องตรวจสอบจนมั่นใจแล้วว่าถูกต้อง แต่ผลที่ได้จากการใช้วิธีการนี้อาจไม่เป็นไปตามอย่างที่คาดการณ์ไว้ การที่เราจะสามารถสรุปผลได้นั้นจึงต้องอาศัยองค์ประกอบความมีน้ำหนักน่าเชื่อถือของข้อมูลอื่นด้วย ดังนั้นผลสรุปที่ได้มาจากวิธีการนี้จะน่าเชื่อหรือไม่น่าเชื่อนั้น ต้องพิจารณาให้รอบคอบที่สุดจึงจะสามารถสรุปผลได้ นอกจากนี้ยังมีวิธีการแบบนิรนัย คือความรู้บางอย่างที่เราได้มาโดยไม่ต้องทำอะไรนอกจากการคิด ไม่ต้องใช้การเก็บข้อมูลจากการทดลองหลายๆ ครั้งเพื่อให้ได้ผลที่ชัดเจนอย่างเช่นอุปนัย แต่ใช้ความคิดเพียงอย่างเดียวเท่านั้น สิ่งที่ได้จากการคิดแบบนิรนัยนั้น คือความรู้ที่ได้มาจากการคิดขยายความเป็นการค่อยๆ คิดขยายออกไปจากสิ่งที่รู้มาก่อนแล้ว

โดยที่บางอย่างอาจเป็นเพียงข้อสมมติในเบื้องต้น โดยไม่พิจารณาข้อเท็จจริงใดๆ การคิดแบบนี้จึง
เหมาะกับสถานการณ์ที่ไม่มีข้อมูลให้เราได้ศึกษา

เดวิด ฮูม นักปรัชญาสายประสบการณ์นิยม มีหลักแนวคิดว่าความรู้ความคิณั้นต้องผ่านเข้ามาทาง
ประสาทสัมผัส (Sense Experience) กล่าวถึงโครงสร้างของเหตุและผล การจะเป็นเหตุเป็นผลกัน ได้นั้นต้อง
มีความสัมพันธ์กัน คือสามารถสัมผัสถึงเหตุและผล แต่ไม่สามารถสัมผัสถึงความสัมพันธ์ของเหตุและผล ได้
เนื่องจากเป็นนามธรรม จึงทำให้เกิดการคาดการณ์ ธีรศักดิ์ โอภาสบุตร (2556:131)

การหาสาเหตุ

การหาสาเหตุที่เราพบได้ในชีวิตประจำวัน อาจใช้วิธีการแบบอุปนัยหรือนิรนัยจากที่กล่าวมาข้างต้น
แต่ก็ไม่สามารถเชื่อได้ว่าปรากฏการณ์ที่นำมาพิจารณานั้นเป็นเหตุเป็นผลการจริงหรือไม่การรู้สาเหตุของ
ปรากฏการณ์ต่างๆ เป็นเรื่องสำคัญของมนุษย์ เพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ ซึ่งการหาสาเหตุนี้แบ่งได้เป็น
สาเหตุจำเป็น (necessary cause) หรือเงื่อนไขที่จำเป็น คือสาเหตุที่เมื่อขาดไปแล้วจะทำให้ปรากฏการณ์ไม่
เกิดขึ้น และสาเหตุเพียงพอ (necessary condition) หรือเงื่อนไขที่เพียงพอ คือสาเหตุที่เมื่อมีแล้วจะทำให้
ปรากฏการณ์เกิดขึ้น

เมื่อทราบถึงรูปแบบของสาเหตุแล้ว ยังมีวิธีค้นหาสาเหตุของปรากฏการณ์นี้ นั่นคือ วิธีการของมิลล์
(Mill's Method) เป็นข้อสรุปที่ว่าปรากฏการณ์หนึ่งเป็นสาเหตุของอีกปรากฏการณ์หนึ่ง เป็นข้อสรุปที่
ถูกต้องแน่นอน มิลล์พยายามสร้างวิธีค้นหาสาเหตุของปรากฏการณ์ ว่าทุกอย่างย่อมเป็นเหตุเป็นผลกัน โดย
มีวิธีการหาสาเหตุมี 5 วิธี คือ (คณะผู้สอนวิชาการใช้เหตุผล ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย (2547:123)

1. วิธีคู่ตัวร่วม (Method of Agreement) สิ่งที่นำมาพิจารณาต้องมีตัวอย่างข้อมูลสองข้อมูลขึ้นไป
และต้องมีสภาพแวดล้อมที่น่าจะเป็นสาเหตุที่เหมือนกัน ซึ่งสิ่งที่เหมือนกันนั้นคือสาเหตุ หรือผลที่ต้องการ
พิสูจน์

2. วิธีคู่ตัวต่าง (Method of Difference) ถ้ามีข้อมูลสองข้อมูล ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน โดยในทั้ง
สองข้อมูลมีสภาพแวดล้อมที่ต่างกันและมีปรากฏการณ์ที่เป็นผลเกิดขึ้น สภาพแวดล้อมที่เป็นสาเหตุที่ข้อมูล
ทั้งสองมีต่างกันก็คือผล

3. วิธีคู่ตัวร่วมตัวต่างผสมกัน (Joint Method of Agreement and Difference) เป็นการผสมผสานกัน
ระหว่างวิธีคู่ตัวร่วมและวิธีคู่ตัวต่างร่วมกันหาปัจจัยที่เป็นสาเหตุซึ่งจะทำให้วิธีนี้มีประสิทธิภาพมากกว่าสอง
วิธีแรก

4. วิธีคู้ตัวที่เหลือ (Method of Residue) ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นหลายอย่าง และพบว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดผลหรือปรากฏการณ์อื่นตามมาได้อีกหลายอย่าง เมื่อทราบว่าเป็นสาเหตุบางอย่างมีความสัมพันธ์กับผลบางอย่าง ดังนั้นส่วนที่เหลือของเหตุนั้นย่อมทำให้เกิดผล

5. วิธีคู้ตัวแปร (Method of Concomitant Variation) ถ้าสภาพแวดล้อมที่น่าจะเป็นเหตุเปลี่ยนแปลงไป อีกปรากฏการณ์จะเปลี่ยนแปลงไปด้วยเสมอ สภาพแวดล้อมย่อมเป็นสาเหตุหรือเป็นผลของอีกปรากฏการณ์หนึ่งหรือมีส่วนเกี่ยวข้องทางสาเหตุกับปรากฏการณ์นั้น

เมื่อพิจารณาจากวิธีของมิลล์ทั้ง 5 วิธีนี้จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่ใช้วิธีตัดสาเหตุที่ไม่ใช่ตัวการให้เกิดปรากฏการณ์ออกไปทีละตัว และนำมาพิจารณาทีละอย่าง ถ้าไม่ใช่สาเหตุก็ตัดทิ้งไปจนเหลืออย่างสุดท้ายก็จะหาข้อสรุปได้ วิธีการของมิลล์นี้เป็นวิธีการที่สามารถนำมาใช้หาข้อเท็จจริงได้ แต่มีข้อเสียเช่นกันเพราะการใช้วิธีนี้จะไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ตามความเป็นจริงมากนัก ดังนั้นการแปรผัน การควบคุม และเหตุการณ์ จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการหาผลสรุปที่น่าเชื่อถือ

3. หลักการคิดวิเคราะห์และการให้เหตุผลในการไขคดีจากการสืบสวนสอบสวน

จากการศึกษาการ์ตูนญี่ปุ่นเรื่อง “ยอดนักสืบจิ๋วโคนัน” ตัวอย่างคดีที่ยกมาทั้ง 5 คดี ได้แก่ คดีฆาตกรรมบ้านพักตากอากาศ คดีฆาตกรรมบริษัทเงินกู้ คดีฆาตกรรมสัตว์ประหลาดโกเมล่า คดีฆาตกรรมนักดำน้ำ และคดีฆาตกรรมชายที่ถูกฆ่าตาย 4 ครั้งเราจะเห็นได้ถึงวิธีการในการสืบสวนสอบสวนหาตัวคนร้ายโดยมีกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอนโดยเรียงลำดับดังนี้

การสังเกต → หาสาเหตุ → รวบรวมข้อมูลหาหลักฐาน → วิเคราะห์และสรุปผล
(การตาย) (บ่งชี้ตัวคนร้าย) (สรุปคดี)

1. การสังเกตความผิดปกติในรูปคดี

เมื่อเกิดคดีฆาตกรรมขึ้น ในลำดับแรก โคนันจะเริ่มสังเกตความผิดปกติเพื่อรวบรวมข้อมูลของคดี เช่น สภาพศพ สถานที่เกิดเหตุ ผู้ต้องสงสัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง สภาพแวดล้อมที่เกิดเหตุ รวมไปถึงสิ่งเล็กน้อยที่คนทั่วไปคิดว่าไม่มีความเชื่อมโยงกับคดี โดยใช้ ประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้น ลักษณะการสังเกตที่เห็นได้จาก ตัวอย่างคดี มีทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม สลับกันไป แล้วแต่สถานการณ์

“สำหรับนักสืบแล้วถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องเล็กน้อยหรือเรื่องธรรมดาแค่ไหนก็ตาม หากผิดปกติไปจากเดิมเพียงนิดเดียว ก็กลายเป็นเรื่องไม่ธรรมดาแล้ว” จากคำพูดของ โคนันที่เคยกล่าวไว้ เห็นได้ว่าจุดเริ่มต้นของการค้นหาความจริงนั้นจะเริ่มจากสิ่งที่สังเกตเห็นว่าผิดปกติไปจากธรรมดา

ยกตัวอย่างคดีฆาตกรรมนักดำน้ำ

โมริ โคโกโร่ รั้น และโคนันมาเที่ยวพักผ่อนที่อิสึ ได้เจอกลุ่มนักศึกษาที่ชื่นชอบผลงานการสืบสวนของโมริ โคโกโร่ พวกเขาจึงได้ชักชวนทั้งหมดไปทานอาหารร่วมกัน ระหว่างรับประทานอาหารและพูดคุยกันนั้นได้ทราบพวกเขาเป็นสมาชิกชมรมดำน้ำ ของมหาวิทยาลัย ในขณะที่ โทตะ คิวาโกะ ลงไปว่ายน้ำแล้วจมน้ำและทราบว่าเธอถูกงูทะเลกัดเข้าที่มือซ้าย หลังจากปฐมพยาบาลเบื้องต้นและนำตัวเธอส่งโรงพยาบาล เมื่อทราบชนิดของงูแล้วในขณะที่ทุกคนต่างสนใจในประเด็นอื่น โคนันกลับเห็นถึงความผิดปกติคือ งูทะเลที่พบจริงๆ แล้ว ไม่สามารถพบได้ในบริเวณทะเลแถบนั้นได้เลยและเป็นงูที่รักษงบไม่ทำร้ายใครก่อน อีกทั้งบริเวณรอยเขียวที่พบไม่ใช่รอยที่ปกติโดยทั่วไปจึงทำให้โคนันทราบว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ไม่ใช่อุบัติเหตุแต่เป็นการจงใจฆาตกรรม

การสังเกตของโคนันในคดีตัวอย่างนี้เป็นการสังเกตแบบ มีส่วนร่วม คือ การที่ผู้สังเกตเข้าไปอยู่ร่วมในสถานการณ์นั้นๆ ซึ่งจะทำให้ทราบถึงรายละเอียดหรือข้อมูลที่แน่นอน ถูกต้องชัดเจนเห็นได้ว่าการสังเกตจากสิ่งผิดปกติเพียงเล็กน้อย อาจเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการสืบสวนเพื่อค้นหาความจริงในลำดับต่อไป

2. การหาสาเหตุการเกิดคดีฆาตกรรม

หลังจากสังเกตเห็นความผิดปกติและทราบถึงข้อมูลก็นำไปสู่ขั้นตอนการหาสาเหตุการหาสาเหตุในที่นี้คือการหาสาเหตุการตาย การรู้ถึงสาเหตุของสถานการณ์ทำให้เข้าใจรูปคดีมากขึ้น อาจกล่าวได้ว่าเมื่อทราบสาเหตุอาจทำให้ทราบถึงผลซึ่งก็คือตัวคนร้าย

โดยมีวิธีหาสาเหตุของเหตุการณ์สามารถอ้างอิงได้จาก วิธีการของมิลล์ (Mill's Method) เป็นวิธีการหาสาเหตุที่กล่าวถึงข้อสรุปที่เป็นเหตุเป็นผลกันซึ่งเป็นวิธีการตัดสาเหตุที่ไม่ใช่ออกทีละตัวและนำมาพิจารณาประกอบกับใช้หลักการเหตุและผลข้อมูลที่ได้จากการสังเกตในคดีจะต้องมีความสัมพันธ์หรือ ความเกี่ยวข้องกัน รวมไปถึงการเข้าใจกฎของธรรมชาติที่เกิดขึ้นจะสามารถคาดการณ์ได้ว่าเหตุนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดผล

ยกตัวอย่างคดีฆาตกรรมบริษัทเงินกู้

โมริ โคโกโร่ นักเล่นไพ่คนกระจอกกับกลุ่มเพื่อนซึ่งพาโคนันและ โมริ รัน มาด้วย และได้ชวน นายอิตะ มิซึอิโร ผู้จัดการบริษัทที่จัดการเงินมาร่วมเล่นด้วย ซึ่งนาย อิตะ ตอรับคำชวนแต่เมื่อเวลาผ่านไป เขาก็ยังไม่ปรากฏตัว ด้วยความสงสัยทั้งหมดจึงเดินทางไปที่บริษัทก็พบว่า นายอิตะ มิซึอิโร ได้เสียชีวิตแล้ว เมื่อตำรวจตรวจพบว่า นายอิตะ มิซึอิโร เสียชีวิตโดยระบบหายใจเป็นอัมพาตเนื่องจากได้รับพิษโปแตสเซียม โซเดียมไนต์ซึ่งเป็นผลสิ่งที่โคนันจะต้องสืบหาก็คือสาเหตุของการได้รับพิษและวิธีการที่คนร้ายทำให้ผู้ตาย ได้รับพิษ จากการสอบถามพนักงานถึงลักษณะนิสัยของผู้ตายมีนิสัยชอบเอาน้ำไปทิ้งและนำลายที่ลึ้น จึงคาดการณ์ได้ว่าพิษอาจติดอยู่ที่ธนบัตร แต่เมื่อตำรวจตรวจสอบธนบัตรทั้งหมดพบปฏิกิริยาพิษเป็นรูปรอย นิ้วมือของผู้ตายจึงคาดว่าจะเป็นเพราะผู้ตายนำนิ้วที่ติดพิษมาจับ และนอกจากพิษที่นิ้วมือผู้ตายและ ธนบัตรบางส่วนแล้วยังตรวจพบที่ลูกบิดประตูด้านในและที่กลอนประตูเหนือลูกบิด โดยลักษณะที่ตรวจพบ เป็นรอยนิ้วมือนิ้วคาคว่า เป็นช่วงเวลาหลังจากผู้ตายไปจับพิษมาแล้ว การคาดการณ์ที่บอกว่าคนร้ายทาพิษไว้ที่ ธนบัตรจึงถูกตัดไปโคนันจึงคาดการณ์ใหม่ว่าผู้ตายอาจจะออกไปนอกห้องเพื่อสัมผัสสิ่งของบางอย่างที่ เคลือบพิษอยู่แล้วจึงกลับเข้ามาและถือประตู ซึ่งภายหลังการตรวจสอบหลักฐานบ่งชี้ ว่าการคาดการณ์นี้ ถูกต้อง

จากคดีข้างต้น โคนันมีวิธีการกาสาเหตุจากการคาดการณ์ตามหลักการเหตุและผล และมีการหา ข้อสรุปโดยวิธีการของมิลล์โดยการตัดสาเหตุที่ไม่ใช่จนทราบถึงสาเหตุที่แท้จริง

เดวิด ฮูม นักปรัชญาสายประสบการณ์นิยม มีหลักแนวคิดว่าความรู้ความคิณั้นต้อง ผ่านเข้ามาทาง ประสาทสัมผัส (Sense Experience) กล่าวถึงโครงสร้างของเหตุและผล การจะเป็นเหตุเป็นผลกันได้นั้นต้อง มีความสัมพันธ์กัน คือสามารถสัมผัสถึงเหตุและผล แต่ไม่สามารถสัมผัสถึงความสัมพันธ์ของเหตุและผลได้ เนื่องจากเป็นนามธรรม จึงทำให้เกิดการคาดการณ์

ยกตัวอย่างคดีฆาตกรรมชายที่ถูกฆ่าตาย 4 ครั้ง

ผู้หมวดยามามุระมาขอความช่วยเหลือ โมริ โคโกโร่ ให้ช่วยสืบหาตัวคนร้ายที่แท้จริงในคดีที่เขา รับผิดชอบ คือ โคมิยามะ ไทจิ นักแสดงชื่อดัง ได้ถูกฆ่าตายและมีผู้ออกมายอมรับว่าเป็นคนร้ายถึง 3 คนจากการสอบปากคำผู้ต้องสงสัย 3 คนเป็นนักแสดงที่พักอยู่บริเวณห้องพักของผู้ตาย คะชิมัตะ เคน โง ให้การว่า ช่วงเวลาเกิดเหตุผู้ตายเข้ามาในห้องแต่งตัวของเขาด้วยท่าทีเดินเซไปมาคล้ายกับมีนเมา ขณะที่เขากำลังอ่าน บทตัวแสดงหลักซึ่งเป็นบทของผู้ตายก็ทำให้ผู้ตายเกิดอารมณ์ฉุนเฉียวฉีกบทและเกิดมีปากเสียงขึ้นจนทำให้ คะชิมัตะ เคน โง โมโหขาดสติหิบบแจกันในห้องทุบลงที่หัวผู้ตาย ส่วน โฮชิโนะ ฮารุยูกิ ให้การว่าผู้ตายเข้า

มาในห้องแต่งตัวของเขาและโวยวายพร้อมทั้งพูดจามขู่ว่านี่คุณระ โยมิโกะ เป็นของเขาและจะไม่ยอมยกเธอให้ใครเป็นอันขาด ด้วยความโมโหเขาเลยหิบบแจกันทុบที่หัวของผู้ตายและลากผู้ตายกลับไปห้องและนี่คุณระ โยมิโกะ ให้การว่าในขณะที่ผู้ตายเข้ามาในห้องแต่งตัวของเธอและพยายามจะขึ้นใจเธอด้วยความตกใจและพยายามป้องกันตัวเธอจึงหิบบแจกันในห้องทูลงที่หัวของผู้ตายและวิ่งหนีไป

จากคำให้การของทั้ง 3 คน สิ่งที่เกิดขึ้นคือ มีผู้ยอมรับว่าเป็นคนร้ายถึง 3 คนหลักเหตุและผลในการหาสาเหตุในคดีนี้ จึงเป็นไปตามหลักแนวคิดของเดวิด ฮูม ที่กล่าวถึงการสามารถสัมผัสถึงเหตุและผล แต่ไม่สามารถสัมผัสถึงความสัมพันธ์ของเหตุและผลได้เนื่องจากเป็นนามธรรม จึงทำให้เกิดการคาดการณ์กล่าวคือเราทราบสาเหตุการตายคือการทูลงที่ศีรษะ แต่ไม่สามารถสัมผัสความสัมพันธ์ของเหตุและผลได้จึงต้องอาศัยการคาดการณ์ คดีนี้โคนันคลี่คลายและได้ข้อสรุปโดยอาศัยการคาดการณ์และเชื่อมโยงเหตุการณ์จากคำให้การของผู้ต้องสงสัยทั้ง 3 เพียงเท่านั้น เนื่องจากใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม คือ การสังเกตที่ไม่ได้อยู่ในสถานการณ์นั้นๆ

จากคดีตัวอย่างข้างต้นหากข้อมูลและหลักฐานสามารถตรวจสอบได้และสัมพันธ์กัน ก็จะนำไปสู่ขั้นตอนการพิจารณาข้อมูลต่อไป แต่หากข้อมูลนั้นๆ มาจากการคาดการณ์ ไม่สามารถตรวจสอบได้ ไม่มีน้ำหนักความน่าเชื่อถือ หรืออาจมาจากคำบอกเล่าการบิดเบือนความจริงเพื่อสร้างหลักฐานเท็จของตัวคนร้าย ก็จะทำให้กระบวนการคิด การสืบสวนไม่เป็นไปตามขั้นตอน เพราะฉะนั้นแล้วขั้นตอนการหาสาเหตุ ข้อมูลที่ได้มานั้นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนจะไปสู่กระบวนการพิจารณาในขั้นตอนต่อไป

3. รวบรวมข้อมูลและหาหลักฐาน

เมื่อทราบสาเหตุของการเกิด คดีฆาตกรรมแล้ว ลำดับต่อมาคือการรวบรวมข้อมูลและหาหลักฐานเพื่อหาตัวคนร้าย หลักฐานที่สามารถบ่งชี้ถึงตัวคนร้ายได้นั้นอาจมีทั้ง บุคคล เอกสาร วัตถุหรือแม้แต่หลักฐานแวดล้อม ก็สามารถบ่งชี้ถึงตัวคนร้ายได้เช่นกัน

- หลักฐานบุคคล มาจากคำบอกเล่าของบุคคล สอบสวนหาข้อเท็จจริงหากมีความเกี่ยวข้องกับหรือมีความเชื่อมโยงในเหตุการณ์ ก็สามารถเป็นหลักฐานได้แต่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเนื่องจากคำบอกเล่าอาจเป็นคำให้การเท็จหรือหลักฐานเท็จ
- หลักฐานเอกสารหรือวัตถุ เมื่อเกิดคดีฆาตกรรมและทราบสาเหตุของการเกิดคดีหรือสาเหตุการเสียชีวิต หากตรวจพบหลักฐานที่เป็นเอกสารหรือวัตถุซึ่งอาจมีรอยนิ้วมือ หรืออาจเป็นอาวุธในการก่อคดี ซึ่งหลักฐานประเภทนี้เป็นหลักฐานที่ชัดเจนที่สุดในการบ่งชี้ตัวคนร้าย

- หลักฐานแวดล้อม เป็นหลักฐานที่ไม่มีน้ำหนักเท่าหลักฐานบุคคลและหลักฐานวัตถุแต่เป็นสิ่งที่สามารถสนับสนุน เพื่อให้คำให้การหรือข้อสันนิษฐานมีความหนักแน่นขึ้น อาจเป็นส่วนทำให้การสืบสวนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ยกตัวอย่างคดีฆาตกรรมสัตว์ประหลาดโกเมล่า

ดอกเตอร์อากาศะพา โคนันและเพื่อนไปชมการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่องโกเมล่าและได้พบกับคดีฆาตกรรม ผู้ตายคือ โปรดิเวเซอร์คามอิ โอซามะ ถูกแทงจนเสียชีวิต คดีนี้พบอาวุธที่ใช้สังหารในบริเวณที่เกิดเหตุ แต่สิ่งที่เป็นหลักฐานในการบ่งชี้ตัวคนร้ายคืออาวุธที่คนร้ายใช้ในการทำร้ายตัวเองเพื่อเป็นการแก้ต่างซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำควรเป็นของปลอมที่ไม่สามารถนำมาทำร้ายคนได้แต่โคนันกลับพบอุปกรณ์มีดของจริงในกล่อง จึงเป็นหลักฐานได้ว่า มัทซึอิ ชูโง ผู้แสดงเป็นโกเมล่า อ้างว่าถูกทำร้ายเป็นคนร้ายตัวจริงเนื่องจากมีดในอุปกรณ์ตรวจพบรอยนิ้วมือของเขา

จากคดีข้างต้นหลักฐานที่ตรวจพบคือหลักฐานวัตถุที่มีรอยนิ้วมือของคนร้ายที่สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นหลักฐานที่ชัดเจนที่สุดในการบ่งชี้ตัวคนร้าย ท้ายที่สุดแล้วต้องยอมรับสารภาพผิดจากหลักฐานที่มัดตัวอย่างดีไม่น้อย

4. วิเคราะห์หาตัวคนร้ายและสรุปคดี

เราจะเห็นได้ถึงกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอนในการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาตัวคนร้ายตามลำดับข้างต้น คือ เริ่มจากการตั้ง เกิดถึงความผิดปกติและ พิจารณาออกเป็นทีละส่วน หาความเชื่อมโยงหรือความสัมพันธ์กัน เริ่มสืบจากความผิดปกตินั้นๆ เข้าสู่ขั้นตอนการหาสาเหตุหาความสัมพันธ์ของเหตุและผล เมื่อทราบถึงสาเหตุสามารถนำไปสู่ผลนั้นก็คือการทราบถึงตัวคนร้ายได้ในที่สุด แต่ต้องประกอบด้วยข้อมูลและหลักฐานที่เป็นตัวบ่งชี้จึงจะวิเคราะห์หาตัวคนร้ายและสรุปคดีได้

ในขั้นตอนของการหาสาเหตุนั้นก็ถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เนื่องจากหากเราไม่ทราบสาเหตุก็ไม่สามารถทราบถึงผลได้ โดยการใช้วิธีการของมิลล์ (Mill's Method) ซึ่งเป็นวิธีการตัดสาเหตุที่ไม่ใช่ออกทีละตัวและนำมาพิจารณาประกอบด้วยใช้หลักการเหตุและผล ในการหาสาเหตุข้างต้นนั้นอาจมีความผิดพลาดนั้นก็คือ ข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นได้ในการหาสาเหตุดังนี้

- ข้อบกพร่องจากการสรุปว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นสาเหตุและผลของกัน ในบางสถานการณ์ผลที่เกิดจากเหตุนี้ อาจมาจากความบังเอิญ เราจึง ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและต้องแยกให้

ออกระหว่างสาเหตุที่แท้จริงและความบังเอิญ จำเป็นจะต้องใช้การทดลองภายใต้เงื่อนไขในการพิจารณาอาศัยการสังเกตอย่างเดียวนั้นไม่ได้

- ข้อบกพร่องที่เกิดจากการเอาเหตุเป็นผลเอาผลเป็นเหตุ ซึ่งเป็นการสับสนระหว่างเหตุกับผล มักเกิดจากการสังเกตเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ที่มีความสัมพันธ์กันเชิงสาเหตุกับผล แต่ไม่แน่ใจว่าเหตุการณ์ใดเป็นเหตุและเหตุการณ์ใดเป็นผล
- ข้อบกพร่องจากการมองไม่เห็นสาเหตุร่วม เป็นการสับสนระหว่างกรณีที่เหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ต่างเป็นผลของสาเหตุเดียวกัน และเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเป็นสาเหตุของอีกเหตุการณ์หนึ่ง

ข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นได้ในการหาสาเหตุทั้ง 3 นี้ สามารถพบได้ในแต่ละคดีฆาตกรรม ซึ่งมีให้เห็นได้อยู่บ่อยครั้ง จากการสืบสวนของตำรวจหรือแม้แต่ข้อสรุปของโมริ โคะโกโร่ อาจกล่าวได้ว่าที่เกิดความบกพร่องในการหาสาเหตุ คือข้อมูลที่ใช้ในการสืบสวนไม่เพียงพอ ประสิทธิภาพในการสืบสวนอาจมีน้อยเกินไปทำให้เกิดความสับสนและไม่สามารถวิเคราะห์เหตุการณ์นั้นๆ ได้

ยกตัวอย่างคดีฆาตกรรมบ้านพักตากอากาศ

โมริ รันและโซโน โกะไปเที่ยวพักผ่อนหน้าร้อนที่อิสึ พบกับคดีฆาตกรรมขึ้นในช่วงเวลาหลังอาหารเย็น โทมิซาวะเทชิซารุม ประธานกลุ่มบริษัทโทมิซาวะถูกฆาตกรรมโดยคนร้ายใช้ก้อนหินทุบเข้าที่ศีรษะจนเสียชีวิต ผู้เห็นเหตุการณ์คือรัน โซโน โกะและโคนัน และหลักฐานที่แสดงถึงตัวคนร้ายคือดวงตาของคนร้ายที่ทั้งสามบังเอิญเห็นในขณะที่คนร้ายทำการฆาตกรรม ซึ่งเป็นดวงตาที่คล้ายกับดวงตาของ โทมิซาวะ ยูโซ ลูกชายของผู้เสียชีวิต แต่ได้ทราบภายหลังว่าผู้เสียชีวิตมีลูกชายฝาแฝดสามคน ทำให้ข้อสันนิษฐานตัวคนร้ายตกไป ในคดีนี้ใช้วิธีการของมิลล์ในการหาสาเหตุของการเกิดคดี การคาดการณ์ถึงความน่าจะเป็น การสมเหตุสมผลของความสัมพันธ์ของเหตุและผลจากการให้การของผู้ต้องสงสัย เมื่อวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลก็จะทำให้ตัดผู้ต้องสงสัยออกทีละคนได้ และทราบถึงตัวคนร้ายในที่สุด แต่ข้อบกพร่องในการหาสาเหตุในคดีนี้คือ การมองไม่เห็นสาเหตุร่วมเหตุการณ์คือให้การของ โทมิซาวะ ไทจิที่อ้างว่า ฟังผลการแข่งจากทางวิทยุในขณะที่กำลังเล่นปาจิง โกะอยู่ที่โอซาก้าถึงแม้ว่ารายงานยืนยันว่าที่โอซาก้ามีการถ่ายทอดสดทางวิทยุอยู่จริง แต่ก็ไม่สามารถสรุปได้ว่า การที่ โทมิซาวะ ไทจิ ทราบผลการแข่งจะเป็นการฟังจากวิทยุและไม่สามารถลงมือได้ ซึ่งอาจเป็นคำให้การเท็จ จึงจำเป็นต้องตรวจสอบหาหลักฐานอื่นมายืนยันตัวคนร้าย หลักฐานที่ได้คือข้อความในเครื่องตอบรับที่เขาฝากไว้ในตอนที่ไฟดับในช่วงเวลาเกิดเหตุ ซึ่งไม่มีทางเป็นไปได้ เป็นหลักฐานบ่งชี้ว่าเขาโกหกและคือคนร้ายนั่นเอง

กระบวนการคิดตามวิธีของมิลล์ในการหาสาเหตุ ส่วนใหญ่ใช้วิธีตัดสาเหตุที่ไม่ใช่ตัวการที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ออกไปทีละตัว นำมาวิเคราะห์ทีละอย่างและหาความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ถ้าไม่ใช่สาเหตุก็ตัดทิ้งไปจนเหลืออย่างสุดท้ายก็จะหาข้อสรุปได้ซึ่งเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการหาตัวคนร้ายของโคนันที่เมื่อทราบสาเหตุของการเกิดคดีและการตาย พร้อมกับพบหลักฐานก็จะใช้ข้อมูลทั้งหมดได้มา นั้นวิเคราะห์คลี่คลายคดี ทำให้คนร้ายจนยอมรับผิดในที่สุด

จากตัวอย่างคดีที่ยกมาทั้ง 5 คดีในการ์ตูนญี่ปุ่นเรื่อง “ยอดนักสืบจิ๋วโคนัน” จะเห็นได้ถึงวิธีการในการสืบสวนสอบสวนหาตัวคนร้ายโดยมีกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอน โดยเป็นลำดับเมื่อเกิดคดีในแต่ละคดีจะมีผู้ต้องสงสัยอย่างน้อย 3 คน ซึ่งคนร้ายจะต้องเป็นหนึ่งในผู้ต้องสงสัยทั้งสาม เมื่อสังเกตถึงความผิดปกติ ทั้งสภาพที่เกิดเหตุ ศพ คำให้การของผู้ต้องสงสัยทั้งสาม และคำบอกเล่าของพยาน (ในกรณีคดีที่มีผู้พบเห็น) หลังจากนั้นเมื่อทราบถึงสาเหตุและรวบรวมหลักฐาน ก็จะนำไปสู่การไขคดี วิเคราะห์และตัดสาเหตุที่เป็นเท็จ เมื่อเหลือสาเหตุที่แท้จริงเพียงอย่างเดียว ก็จะทำให้ทราบผลนั่นก็คือตัวคนร้ายจากคำพูดของโคนันที่เคยกล่าวว่า “ถ้าตัดความเป็นไปไม่ได้ออกไป สิ่งที่เหลือแม้จะไม่น่าเชื่อเพียงใดก็ตามแต่มันก็คือความจริง”คือเมื่อทราบสาเหตุและตัดสิ่งที่ไม่ใช่ออกไป สิ่งที่เหลือแม้จะดูไม่สมเหตุสมผลแค่ไหนแต่ก็คือสิ่งที่เป็นไปได้หรือก็คือความจริงนั่นเอง

4. บทสรุป

การศึกษาการ์ตูนญี่ปุ่นเรื่อง “ยอดนักสืบจิ๋วโคนัน” เริ่มต้นมาจากความสนใจและความชื่นชอบส่วนตัว ยอดนักสืบจิ๋วโคนันเป็นการ์ตูนที่มีเนื้อหาหลักเกี่ยวกับคดีฆาตกรรมและการสืบสวนสอบสวน ด้วยความน่าสนใจของเนื้อเรื่องโดยเฉพาะ การวางเงื่อนงำปริศนาในแต่ละคดี และมีเนื้อเรื่องดำเนินโดยใช้ตัวละครที่เป็นเด็กแสดงให้เห็นถึงศักยภาพที่จำกัดของร่างกาย ซึ่งต่างจากการ์ตูนสืบสวนทั่วไป ด้วยการนำเสนอที่แตกต่าง พร้อมทั้งเนื้อเรื่องที่สนุกสนานและน่าติดตามนี้ แต่แอบแฝงสิ่งที้นอกเหนือจากความบันเทิงสอดแทรกอยู่ในทุกๆ ตอน นั่นคือ กระบวนการคิดวิเคราะห์ในการสืบสวนสอบสวน

คดีฆาตกรรมที่เกิดขึ้นในการ์ตูนเรื่องนี้ ส่วนใหญ่จะมีความผิดปกติของรูปคดี และตัวละครหลักอย่างโคนันจะมีความเกี่ยวข้องอยู่ในเหตุการณ์ด้วยทุกครั้ง การใช้เด็กเป็นตัวแทนในการดำเนินเรื่อง ทำให้การสืบสวนคดีดูน่าตื่นเต้น เนื่องจากในสายตาของผู้อื่นเป็นการคาดการณของเด็ก ทำให้ผู้อ่านอย่างเราสงสัยว่าผู้เขียนจะมีวิธีการทำให้ผู้อื่นเชื่อคำพูดของเด็กได้อย่างไร และ โคนันจะมีวิธีการยังไงในการเข้าไปสืบสวนเมื่อได้ติดตามอ่านตั้งแต่เล่มแรกจนถึงปัจจุบันเป็นจำนวน 78 เล่ม เนื้อหายังคงน่าติดตามและยังทำให้ผู้อ่านอยากทราบถึงตอนจบมากขึ้น จากการศึกษากระบวนการคิดวิเคราะห์ในการสืบสวนตามหลักทฤษฎีที่นำมาใช้ในการอ้างอิง ทำให้ทราบถึงวิธีการสืบสวน เข้าใจถึงลำดับขั้นตอนความคิดของตัวละคร การสังเกต การหาสาเหตุ การวิเคราะห์และหาตัวคนร้ายได้ง่าย เนื่องจากยอดนักสืบจิ๋วโคนันเป็นการ์ตูนที่มีพื้นหลังการดำเนินเรื่องเหมือนในชีวิตจริง ทำให้ผู้อ่านรู้สึกเหมือนได้เข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้นๆอีกทั้งยังสามารถนำกระบวนการคิดไปปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวันอีกด้วย นอกจากอ่านเพื่อความบันเทิงและได้เข้าใจถึงกระบวนการคิดของตัวละคร การ์ตูนเรื่องนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงผลของการกระทำผิด การใช้อารมณ์อยู่เหนือเหตุผลทำให้ขาดสติ จนทำให้ผู้อื่นเสียชีวิต หรือการตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยการใช้คนเป็นเครื่องมือในการสังเวทความผิดแทนที่จะใช้กฎหมายในการลงโทษ ท้ายที่สุดแล้วความผิดที่ตนกระทำก็จะกลายเป็นตราบาปที่ติดตัวไปตลอดชีวิต

บรรณานุกรม

หนังสือ

คณะผู้สอนวิชาการให้เหตุผล ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. การใช้

เหตุผล : ตรรกวิทยาเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ธีรศักดิ์ โอภาสบุตร.ปรัชญาสำหรับคนธรรมดา. นครปฐม : ปรัชญาทับแก้ว, 2556.

นันทวัลย์ สุนทรภาระสถิตย์. “การยับยั้งความจริงในยอดนักสืบจิ๋วโคนัน” หนังสือรวมบทความโครงการ

ประชุมทางวิชาการ เรื่อง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้. 2552 : 327;

นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552.

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. การ์ตูนแห่งชาติ ชนชั้น ชีวิต. กรุงเทพฯ : มติชน, 2553

สมภาร พรหมทา. คิดอย่างไรให้มีเหตุผล. กรุงเทพฯ : สยาม, 2551.

ออนไลน์

ความเป็นสาเหตุ [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 29 พฤษภาคม 2558. เข้าถึงจาก <http://www.philospedia.net/causation.html#5>

งานวิจัย : ปัจจัยที่ส่งผลต่อความนิยมของวัยรุ่นในการอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นแนวสืบสวน [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2557. เข้าถึงจาก <http://www.happyreading.in.th/article/detail.php?id=293>

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ นางสาวชลนิภา ตั้งคะทิพย์
วันเกิด วันที่ 7 เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช 2534
ประวัติการศึกษา จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์
ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาตรี อักษรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

